

**Έντυπο υλικό
στα Θρησκευτικά
Δ΄ Δημοτικού**

**Ανακαλύπτουμε εικόνες,
πρόσωπα και ιστορίες**

ΤΟΜΟΣ 1ος

**Έντυπο προσωρινό υλικό στα
Θρησκευτικά Δ΄ Δημοτικού
Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες**

Το έντυπο προσωρινό υλικό στα Θρησκευτικά δημιουργήθηκε με την ευθύνη της επιτροπής εμπειρογνομόνων του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο υλοποίησης του Υποέργου «Εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Οδηγών για τον Εκπαιδευτικό «Εργαλεία Διδακτικών Προσεγγίσεων» της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Το παρόν υλικό συνοδεύει το αντίστοιχο Πρόγραμμα Σπουδών και τον Οδηγό Εκπαιδευτικού.

Στο έντυπο προσωρινό υλικό για τα Θρησκευτικά Δ΄ Δημοτικού συνεργάστηκαν με τα μέλη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων Δημοτικού οι:

Χρηστάκης Νίκογλου,
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης,
πτυχιούχος & Msc Θεολογίας

Δημήτρης Χαβάτζας,
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Παρασκευή Μυλωνά,
MA, PhD στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Ιωάννα Βγόντζα,
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Σχεδιασμός και μορφοποίηση φακέλου:
Ιωάννα Βγόντζα

Εικόνα εξωφύλλου:

Χριστίνα Παπαθέου - Δουληγέρη, από το βιβλίο του Βασίλη Αργυριάδη, Η κρυψώνα του Θεού, εκδ. Εν Πλω.

Η αξιολόγηση, η κρίση των προσαρμογών και η επιστημονική επιμέλεια του προσαρμοσμένου βιβλίου πραγματοποιείται από τη Μονάδα Ειδικής Αγωγής του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η προσαρμογή του βιβλίου για μαθητές με μειωμένη όραση από το ΙΤΥΕ – ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ πραγματοποιείται με βάση τις προδιαγραφές που έχουν αναπτυχθεί από ειδικούς εμπειρογνώμονες για το ΙΕΠ.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

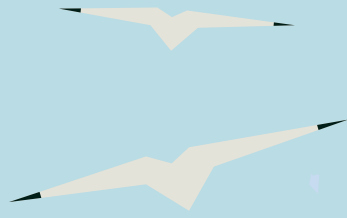
Φάκελος Μαθήματος

Έντυπο υλικό
στα Θρησκευτικά Δ΄ Δημοτικού

Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες

ΤΟΜΟΣ 1ος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
ΑΘΗΝΑ

Αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες

Ολοκληρώνουμε, φέτος, το ταξίδι μας στον Α΄ κύκλο (Γ΄ και Δ΄ τάξη) των Θρησκευτικών του Δημοτικού. Βασικός σκοπός του Α΄ κύκλου είναι να έχουμε μια πρώτη γνωριμία με τον κόσμο της θρησκείας, κυρίως του Χριστιανισμού και της Ορθοδοξίας, και να εξοικειωθούμε με το παγκόσμιο θρησκευτικό φαινόμενο. Στη Γ΄ τάξη γνωρίσαμε σύμβολα, εικόνες, γιορτές, τελετουργίες και έθιμα της Ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης (καθώς και ορισμένων άλλων παραδόσεων), πλησιάσαμε ιερά πρόσωπα και ακούσαμε βιβλικές αφηγήσεις και θρησκευτικές ιστορίες.

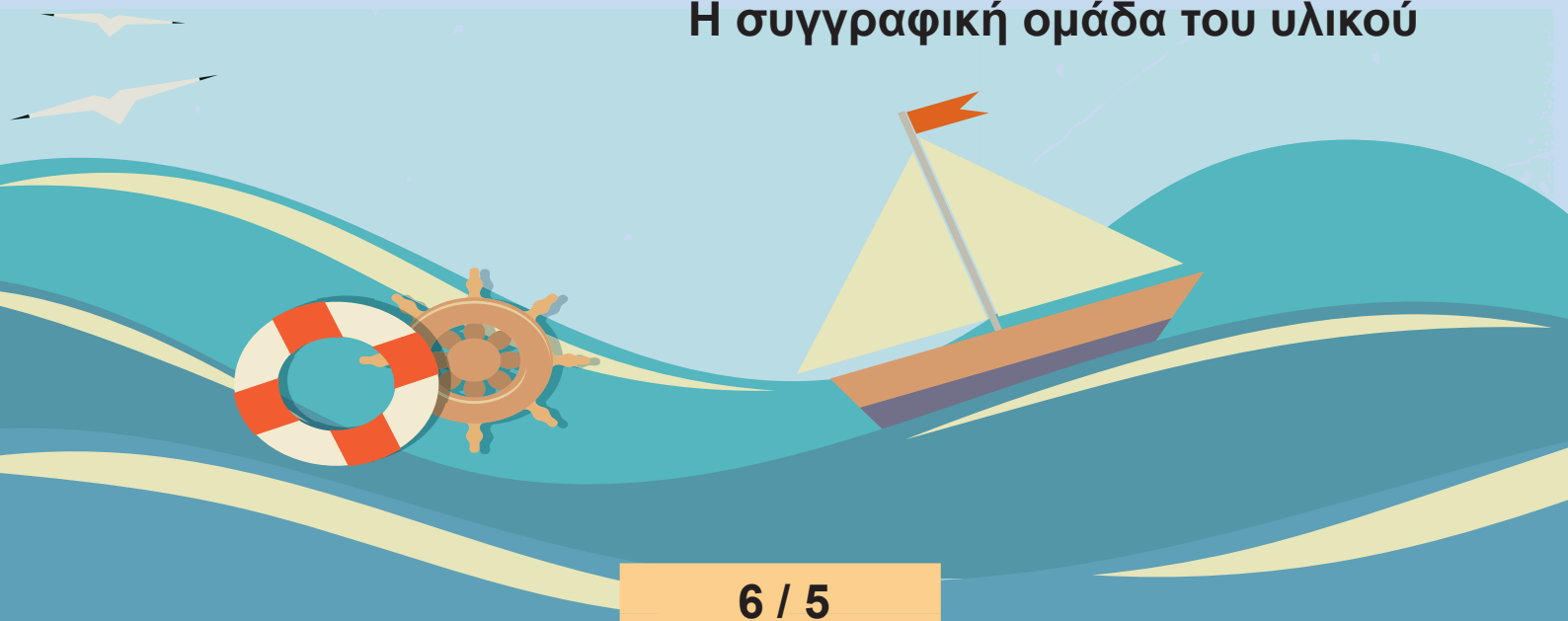
Στη φετινή τάξη συνεχίζουμε το ταξίδι μας κυρίως στον χριστιανισμό αλλά και σε άλλες θρησκείες του κόσμου. Θα γνωρίσουμε νέες βιβλικές αφηγήσεις και θρησκευτικές ιστορίες, τις οποίες θα προσπαθήσουμε να συνδέσουμε με τις προσωπικές εμπειρίες και τα βιώματά μας. Θα ακούσουμε για τη ζωή βιβλικών προσώπων και χριστιανών αγίων, καθώς και δασκάλων και ιερών προσώπων από άλλες θρησκευτικές παραδόσεις. Θα εξοικειωθούμε με τις γιορτές, με τα Μυστήρια, με τις εικόνες, με τις τελετουργίες και με τα έθιμα και την τέχνη της Ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης και θα προσπαθήσουμε να αντιληφθούμε τον ρόλο τους στη ζωή των ανθρώπων και των κοινοτήτων. Θα ανακαλύψουμε ακόμη την ξεχωριστή θέση που έχει η Αγία Γραφή στη ζωή των χριστιανών και θα αναγνωρίσουμε τα ιερά κείμενα και τα μνημεία που υπάρχουν και σε ορισμένες άλλες θρησκείες.

Το ταξίδι θα μας βοηθήσει να αναπτύξουμε τη διάθεσή μας για έρευνα γύρω από ζητήματα της πίστης και της θρησκείας, να καλλιεργήσουμε ικανότητες για παρατήρηση, επικοινωνία και διάλογο γύρω από τα θρησκευτικά ζητήματα και, τέλος, να εκφραστούμε με δημιουργικό τρόπο, αξιοποιώντας την παράδοσή μας. Έτσι, λοιπόν, με τα εφόδια αυτά, θα σταθούμε με σεβασμό μπροστά στον συνάνθρωπό μας, στον αδελφό μας, που πιστεύει σε άλλη θρησκεία και προέρχεται από άλλο πολιτισμό.

Για το ταξίδι μας αυτό, θα έχουμε εφόδιο το υλικό που βρίσκεται τώρα στα χέρια μας. Είναι μια πλούσια συλλογή κειμένων, εικόνων και άλλων μέσων, που αναφέρονται κυρίως στην ορθόδοξη χριστιανική παράδοση, καθώς και σε άλλες θρησκευτικές παραδόσεις. Οι δικές σας ιδέες μπορούν να το κάνουν πιο πλούσιο και πιο εύχρηστο. Το υλικό αυτό έχει σαν σκοπό να το χρησιμοποιήσουμε στις δραστηριότητές μας στην τάξη, με διάφορους τρόπους. Ο δάσκαλος ή η δασκάλα θα οδηγήσει το ταξίδι σας και τη συμμετοχή σας στις διαδικασίες αυτές του μαθήματος.

Καλό μας ταξίδι στον υπέροχο κόσμο που ανοίγεται μπροστά μας.

Η συγγραφική ομάδα του υλικού

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1:

Όταν οι άνθρωποι προσεύχονται

Με λίγα λόγια

Ποιος είναι για τον καθένα μας ο ρόλος της προσευχής στη ζωή μας; Στην ενότητα αυτή θα δούμε πόση σημασία είχε η προσευχή για κάποια πρόσωπα που ξέρουμε από τη Βίβλο και για τον ίδιο τον Χριστό. Θα δούμε ακόμη πώς προσεύχονται οι πιστοί στις διάφορες θρησκείες, ώστε να διαπιστώσουμε ότι τελικά η προσευχή είναι η επικοινωνία του πιστού με τον Θεό.

1. Η προσευχή στο σχολείο

Πέρασε πια το όμορφο καλοκαίρι και οι διακοπές. Το σχολείο βουίζει και πάλι από τις χαρούμενες φωνές των παιδιών. Όλοι ξαναβρίσκουν τους αγαπημένους τους φίλους. Τα πρόσωπά τους λάμπουν από χαρά για την καινούρια σχολική χρονιά.

Στην αυλή του σχολείου, βρίσκεται ένα τραπέζι μ' ένα ωραίο τραπεζομάντηλο. Πάνω του είναι τοποθετημένα με τάξη ένα γυάλινο δοχείο με νερό, ένα κλωνάρι βασιλικός που μοσχομυρίζει, ένα κεριάκι κι ένα θυμιατό*.

Κτυπά το κουδούνι και τα παιδιά κάνουν γραμμές κοντά στο τραπέζι. Είναι η ώρα του Αγιασμού. Ο ιερέας

* Θυμιατό: Το σκεύος μέσα στο οποίο καίγεται το λιβάνι, λέγεται και λιβανιστήρι.

φορά το πετραχήλι* του. Με ευλάβεια, τοποθετεί ένα Σταυρό δίπλα στο δοχείο με το νερό. Αφού ανοίξει το Ευχολόγιο, αρχίζει να διαβάζει ευχές και να ψάλλει μαζί με τον ψάλτη ωραίους ύμνους. Ο ιερέας παρακαλεί τον Θεό να δίνει υγεία, δύναμη και καθαρό μυαλό στα παιδιά και στους δασκάλους. Ύστερα παίρνει στα χέρια του τον Σταυρό και το κλωνάρι του βασιλικού, τα βυθίζει τρεις φορές στο νερό για να αγιαστεί, και ψάλλει:

«Σώσον Κύριε τόν λαόν σου...»

Όλοι στο τέλος φιλούν τον Σταυρό και ο παπάς τούς ραντίζει με το βασιλικό και τους εύχεται: «Καλή χρονιά!».

Δραστηριότητες

1. Γράψτε σε ένα φύλλο χαρτί με την ομάδα σας, όσες λέξεις σάς φέρνει στο μυαλό η λέξη «προσευχή». Να συγκρίνετε με τις άλλες ομάδες.
2. Ποια αντικείμενα που χρησιμοποιούνται στον Αγιασμό βλέπετε στη φωτογραφία; (σελ. 8)

* πετραχήλι: Μακρύ χρυσοκέντητο ύφασμα που φορά ο ιερέας από το λαιμό (τράχηλο), όταν τελεί Ακολουθίες ή Μυστήρια.

Η προσευχή

Όπως ακριβώς όταν φανούν οι ακτίνες του ηλίου, φεύγουν όλα τα θηρία και κρύβονται στις φωλιές τους, έτσι και όταν η προσευχή βγει σαν ακτίνα από το στόμα και τη γλώσσα μας, φωτίζεται ο νους, και όλα τα άλογα και άγρια πάθη φεύγουν δραπετεύοντας και κρύβονται στις φωλιές τους, μόνο όμως όταν προσευχόμαστε σωστά, με ψυχή άγρυπνη και νου προσεκτικό.

Ιω. Χρυσόστομος

Ετούτ'είν' ύστερη νυχτιά
όλα τ' αστέρια βγάνει
ολονυχτίς ανέβαινε η δέηση, τό λιβάνι...

Διονύσιος Σολωμός, Ελεύθεροι
Πολιορκημένοι (Σχεδ. Β', 910)

2. Σε όλο τον κόσμο οι άνθρωποι προσεύχονται

Πότε, πού, πώς και γιατί προσεύχονται οι άνθρωποι;

Άγιος Σεραφείμ του Σάροφ

Μουσουλμάνοι σε προσευχή

Εβραίοι σε προσευχή στο τείχος των Δακρύων

Με την προσευχή οι άνθρωποι προσπαθούν να επικοινωνούν με τον Θεό που πιστεύουν. Υπάρχουν συγκε-

κριμένοι τόποι και χρόνοι προσευχής. Ωστόσο, καθώς ο Θεός είναι «πανταχού παρών», μπορούν να προσεύχονται όποτε και όπου το θελήσουν. Όταν προσεύχονται οι άνθρωποι μπορούν να εκφράζουν χαρά, φόβο, λύπη, να ευχαριστούν τον Θεό, να ζητούν συγχώρηση ή να τον παρακαλούν για κάτι.

3. Η προσευχή στη Βίβλο

Ο βασιλιάς Σολομών

Όταν πέθανε ο Δαβίδ, έγινε βασιλιάς ο γιος του ο Σολομών. Ο Θεός τού παρουσιάστηκε σε όνειρο και του είπε: «Ζήτησέ μου τι θέλεις να σου δώσω και θα το κάνω».

Ο Σολομών είπε: «Κύριε, εσύ έδειξες μεγάλη αγάπη

στον πατέρα μου, γιατί έζησε με πιστότητα, δικαιοσύνη και ειλικρίνεια απέναντί σου. Και τώρα, Κύριε Θεέ μου, εσύ έκανες βασιλιά εμένα. Εγώ όμως είμαι πολύ νέος και δεν ξέρω να κυβερνώ. Δώσε μου λοιπόν, Κύριε, τη σοφία που χρειάζομαι για να διοικώ τον λαό σου και να διακρίνω τι είναι καλό και τι κακό γι' αυτούς».

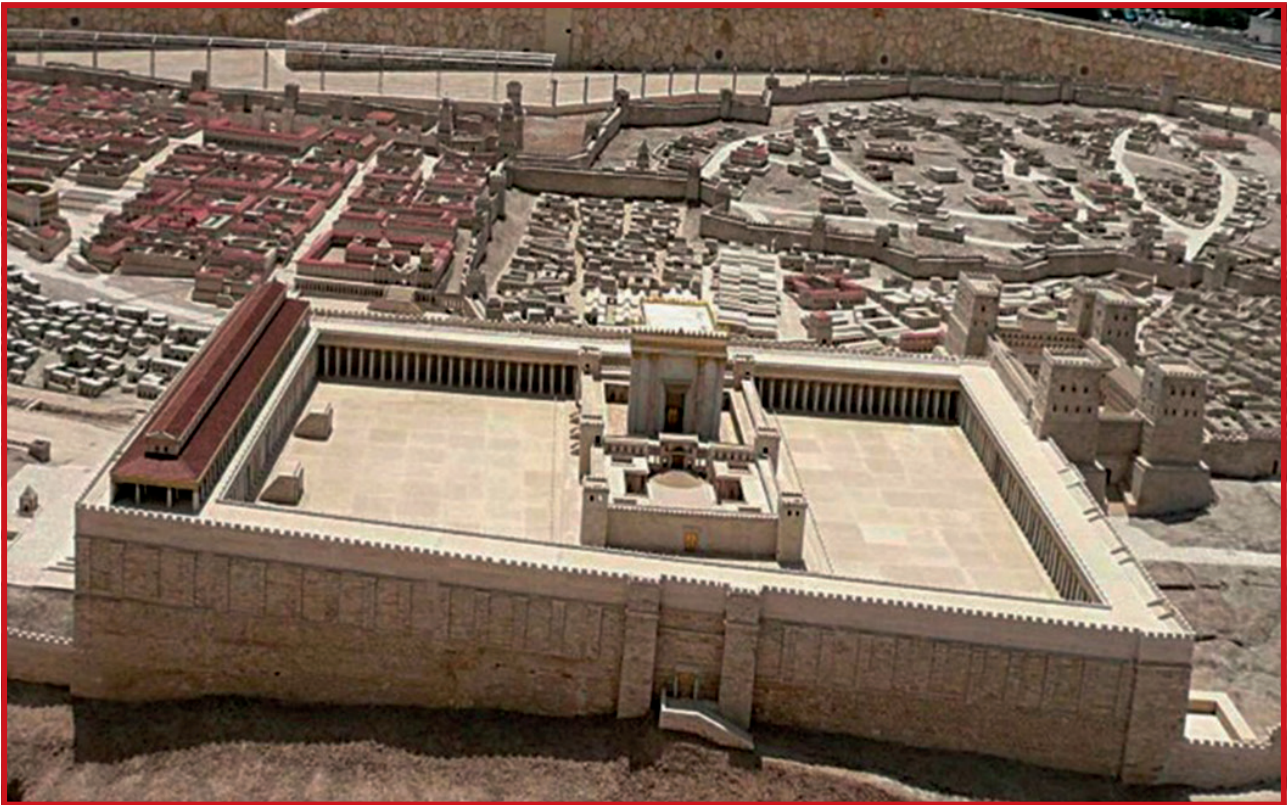
Ο Θεός ευχαριστήθηκε με το αίτημα του βασιλιά Σολομώντα και του είπε: «Θα μπορούσες να είχες ζητήσει πλούτη ή μακροβιότητα. Αλλά δεν το έκανες. Γι' αυτό εγώ, όπως μου ζήτησες, θα σου δώσω σοφία και γνώση, όση κανένας δεν είχε πριν από σένα ούτε μετά από σένα θα έχει. Και επιπλέον σου δίνω όσα δεν ζήτησες: πλούτο και δόξα».

Παντού έγινε γνωστό πόσο σοφός και έξυπνος ήταν ο βασιλιάς Σολομών. Άνθρωποι από μακρινές χώρες έρχονταν κοντά του, γιατί ήθελαν να ακούσουν τι λέει ο βασιλιάς.

Δραστηριότητα

1. Τι ζήτησε ο Σολομών από τον Θεό; Σκεφτείτε τι θα ζητούσατε εσείς στη θέση του.

Ο βασιλιάς Σολομώντας προσεύχεται μέσα στον ναό

Ο Ναός του Σολομώντα στα Ιεροσόλυμα

Εκείνο τον καιρό, στην πρωτεύουσα Ιερουσαλήμ δεν υπήρχε ναός, όπου ο λαός του Ισραήλ θα μπορούσε να προσεύχεται στον Θεό. Ο Σολομών αποφάσισε να χτίσει τον ναό. Και τώρα, ο Σολομών και ο λαός μπορούσαν να λατρεύουν τον Θεό στον καινούριο, ωραίο ναό.

Ο λαός συγκεντρώθηκε μπροστά στον καινούριο ναό. Ο Σολομών στάθηκε μπροστά στο θυσιαστήριο και προσευχήθηκε:

«Κύριε, Θεέ του Ισραήλ, δεν υπάρχει Θεός όμοιος μ' εσένα στον ουρανό πάνω κι εδώ κάτω στη γη. Ακόμα και ο μεγάλος, απέραντος ουρανός να σε χωρέσει δεν μπορεί. Κι αυτός ο ναός που έχτισα είναι μικρός για σένα. Γι' αυτό θέλω να σε παρακαλέσω: ας είναι ανοιχτά τα μάτια σου πάνω σ' ετούτο τον ναό μέρα και νύχτα.

Εσύ μας υποσχέθηκες: “Εκεί θα μείνω μαζί σας”. Άκουσέ μας, λοιπόν, όταν σου απευθύνουμε τις προσευχές μας μέσα σ’ αυτόν τον ναό. Άκουσε τις παρακλήσεις μας και συγχώρεσέ μας όταν κάνουμε κάτι κακό. Βοήθησέ μας όταν βρισκόμαστε σε κίνδυνο».

Μετά από την προσευχή αυτή, ο Σολομών ευλόγησε τον λαό. Κατόπιν όλοι μαζί γιόρτασαν μια μεγάλη γιορτή του Ισραήλ, τη γιορτή της Σκηνοπηγίας.

Α' Βασιλειών 8, 22-23, 27-29, 52

Ο Δανιήλ και οι φίλοι του στα παλάτια της Βαβυλώνας

Ο βασιλιάς της Βαβυλώνας Ναβουχοδονόσορ, ήρθε στην Ιερουσαλήμ με τον στρατό του και κατέλαβε την πόλη. Διέταξε να διαλέξουν από τους Ισραηλίτες όσους νέους ήταν από αρχοντικές οικογένειες και διέθεταν γνώση και αντίληψη. Ο σκοπός του ήταν να τους προσλάβει στην υπηρεσία του, αφού τους δίδασκαν να διαβάζουν και να γράφουν στη γλώσσα των Βαβυλωνίων. Για τρία χρόνια δίδαξαν στους νέους όλα όσα έπρεπε να ξέρουν, προκειμένου να υπηρετήσουν τον βασιλιά.

Ένας από τους νέους ονομαζόταν Δανιήλ. Αυτός και οι τρεις φίλοι του, ο Ανανίας, ο Μισαήλ και ο Αζαρίας, επιλέχτηκαν για την υπηρεσία του Ναβουχοδονόσορα. Ο βασιλιάς γρήγορα κατάλαβε ότι και οι τέσσερις ήταν πιο έξυπνοι από τους άλλους. Στις ερωτήσεις του αυτοί απαντούσαν με σοφία και σύνεση.

Δανιήλ 1

Προσευχή στο καμίνι της φωτιάς

Κάποια μέρα ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορ κατασκεύασε ένα μεγάλο χρυσό άγαλμα και έδωσε τη διαταγή: «Όλοι οι άνθρωποι του βασιλείου μου θα πρέπει να

πέφτουν και να προσκυνούν το χρυσό άγαλμα. Όποιος δεν πέσει να το προσκυνήσει, θα ριχτεί αμέσως σε καμίνι με φωτιά».

Όλος ο λαός προσκυνούσε το χρυσό άγαλμα, αλλά ο Ανανίας, ο Μισαήλ και ο Αζαρίας προσκυνούσαν μόνο τον Θεό του Ισραήλ.

Όταν το άκουσε αυτό ο βασιλιάς, διέταξε να τους φέρουν μπροστά του, στο παλάτι, και τους είπε: «Πώς τολμάτε να μην υπακούτε στις διαταγές μου; Μήπως νομίζετε πως ο Θεός σας μπορεί να σας γλιτώσει, αν σας ρίξω στο καμίνι;»

Οι τρεις νέοι όμως απάντησαν: «Αν ο Θεός θέλει, μπορεί να μας γλιτώσει από σένα και το καμίνι. Αλλά κι αν αυτό δε γίνει, πρέπει να ξέρεις, ότι εμείς το χρυσό άγαλμα που έστησες δεν το προσκυνάμε».

Τότε ο Ναβουχοδονόσορ θύμωσε πολύ. Διέταξε να ρίξουν τους τρεις νέους μπροστά στα μάτια του στο καμίνι της φωτιάς. Ο Θεός όμως έστειλε έναν άγγελο ο οποίος προστάτεψε τους τρεις φίλους από τη φωτιά. Η φωτιά ούτε που τους άγγιζε.

Τότε οι τρεις νέοι μ' ένα στόμα άρχισαν να προσεύχονται:

«Δοξασμένος είσαι Κύριε, Θεέ των προγόνων μας!

Αξίζει να σε υμνούν και να σε δοξολογούν για πάντα...

Σε υμνούμε και σε δοξάζουμε για πάντα.

Δοξάστε τον Κύριο όλα εσείς τα δημιουργήματά του ...

Δοξάστε τον Κύριο όλες οι δυνάμεις ...

Δοξάστε τον Κύριο αστέρια του ουρανού ...

Δοξάστε τον Κύριο όλοι οι άνεμοι ...

Δοξάστε τον Κύριο εσείς φωτιά και καύσωνας ...

Δοξάστε τον Κύριο εσείς οι νύχτες και οι μέρες ...

Δοξάστε τον Κύριο εσείς το φως και το σκοτάδι ...

Δοξάστε τον Κύριο αστραπές και σύννεφα ...
Δοξάστε τον Κύριο όρη και βουνά ...
Δοξάστε τον Κύριο θάλασσες και ποταμοί
Δοξάστε τον Κύριο όλα τα πουλιά στον ουρανό
Δοξάστε τον Κύριο όλα τα θηρία και τα κτήνη ...
Δοξάστε τον Κύριο εσείς οι άνθρωποι ...
Δοξάστε τον Κύριο ...
Γιατί αυτός μας έσωσε από τον θάνατο,
και μας γλίτωσε μέσα από τη λάβα
του φλογερού καμινιού...
Ευχαριστήστε τον Κύριο,
γιατί είναι αγαθός,
κι αιώνια διαρκεί η αγάπη του...».

Τότε ταραχτήκε ο βασιλιάς και φώναξε: «Τρεις δεν
ρίξαμε στη φωτιά; Πώς εγώ βλέπω τέσσερις άντρες να
περπατούν στο κέντρο του καμινιού χωρίς να καίγο-
νται;». Τότε διέταξε ο βασιλιάς να βγάλουν από το καμίνι
τους τρεις νέους που δεν είχαν πάθει τίποτα.

Δανιήλ 3, 51-90

Δραστηριότητες

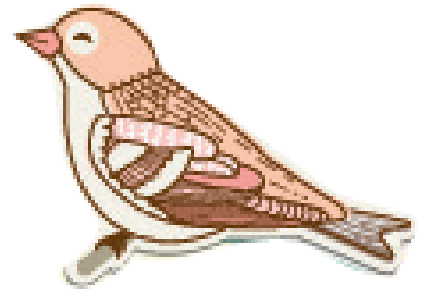
- 1. Να ζωγραφίσετε κάτι από την προσευχή των τριών νέων.**
- 2. Ο Χρόνης Αηδονίδης έχει ασχοληθεί με την παραδοσιακή και τη βυζαντινή μουσική. Ακούστε τον να ψάλλει τον ύμνο: «Κατευθυνθήτω η προσευχή μου».**

Ένας ποιητής ψάλλει και προσεύχεται

**Κύριε σου φώναξα·
τρέξε κοντά μου!
Άκουσε τη φωνή μου
Δοξάστε τον Κύριο εσείς
βροχή και δροσιά ...
όταν σε καλώ!
Ας είναι η προσευχή μου
μπρος σου**

σαν το θυμίαμα,
και τα υψωμένα χέρια μου
σαν τη θυσία την εσπερινή.
Βάλε μου, Κύριε, φρουρά
στο στόμα μου,
φράχτη στη θύρα
των χειλιών μου.
Την καρδιά μου συγκράτησέ την
από την κλίση της στο κακό ...

Ψαλμός 140

Αινείτε τον Θεό
μέσα στον άγιο του ναό!
Αινείτε τον
μες στο στερέωμα που λάμπει
η δύναμή του!
Αυτόν αινείτε
για τις μεγαλοσύνες του ...
Αυτόν αινείτε

με της σάλπιγγας τους ήχους,
αινείτε τον
με λαούτο και κιθάρα!
Αυτόν αινείτε με το τύμπανο
και με τον κυκλικό χορό,
αινείτε τον
με έγχορδα και με φλογέρα!
Αυτόν αινείτε
με ... κύμβαλα που αλαλάζουν.
Κάθε τι που ανασαίνει
ας αινεί τον Κύριο!

Ψαλμός 150

Δραστηριότητα

1. Ο ψαλμός 140 ψάλλεται στην απογευματινή ακολουθία της εκκλησίας, τον Εσπερινό. Βρείτε και ακούστε το τραγούδι: «Από τα βάθη της καρδιάς» που έχει στηριχτεί σ' αυτόν τον ψαλμό. Ακούστε και τον ψαλμό 102, όπως τον ψάλλουν μοναχοί από το μοναστήρι της Σιμωνόπετρας στο Άγιο Όρος.

Η αληθινή προσευχή

(Είπε ο Ιησούς:) «Όταν προσεύχεστε, να μην είστε σαν τους υποκριτές, που τους αρέσει να στέκονται και να προσεύχονται στις πλατείες, για να κάνουν καλή εντύπωση στους ανθρώπους. Εσείς όταν θέλετε να προσευχηθείτε, να πηγαίνετε στο πιο απόμερο δωμάτιο του σπιτιού σας, να κλείνετε την πόρτα και να προσεύχεστε στον ουράνιο Πατέρα σας. Αυτός βλέπει ακόμα και τις κρυφές πράξεις.

Ο Θεός είναι ο ουράνιος Πατέρας σας. Αυτός ξέρει από τι έχετε ανάγκη, προτού ακόμη να του το ζητήσετε. Γι' αυτό όταν προσεύχεστε, δεν χρειάζεστε να φλυαρείτε».

Ματθαίος 6, 5-8

«Ζητάτε και θα σας δοθεί»

(Είπε ο Ιησούς:) «Ζητάτε και θα σας δοθεί, ψάχνετε και θα βρείτε, χτυπάτε την πόρτα και θα σας ανοιχτεί. Γιατί όποιος ζητάει λαβαίνει κι όποιος ψάχνει βρίσκει κι όποιος χτυπά του ανοίγεται ... ο ουράνιος Πατέρας σας θα δώσει αγαθά σ' όσους του τα ζητούν».

Ματθαίος 7, 7-11

Δυο άνθρωποι προσεύχονται: η παραβολή του τελώνη και του φαρισαίου

(Είπε ο Ιησούς:) «Δυο άνθρωποι ξεκίνησαν ένα πρωινό ν' ανέβουν στον ναό για να προσευχηθούν. Ένας Φαρισαίος και ένας τελώνης. Όταν έφτασε στον ναό ο Φαρισαίος στάθηκε επιδεικτικά και είπε: “Σ’ ευχαριστώ, Θεέ μου, που δεν είμαι κι εγώ σαν τους άλλους ανθρώπους, που είναι διεφθαρμένοι και αμαρτωλοί. Εγώ είμαι ένας δίκαιος άνθρωπος, κάνω καλό στους ανθρώπους και προσεύχομαι πολλές φορές την ημέρα”.

Ο τελώνης, αντίθετα, στεκόταν πολύ πίσω και δεν τολμούσε ούτε τα μάτια του να σηκώσει στον ουρανό. Χτυπούσε το στήθος του και έλεγε: “Θεέ μου, συγχώρεσέ με τον αμαρτωλό”.

(Είπε ο Ιησούς:) Σας βεβαιώνω πως αυτός που έφυγε για το σπίτι του συμφιλιωμένος με τον Θεό ήταν ο τελώνης, ενώ ο άλλος όχι. Γιατί όποιος υψώνει τον εαυτό του θα ταπεινωθεί, κι όποιος τον ταπεινώνει θα υψωθεί».

Λουκάς 18, 9-14

Δραστηριότητα

1. Στην παραβολή του Φαρισαίου και του Τελώνη, υπάρχουν διαφορετικές μορφές θρησκευτικής συμπεριφοράς. Να επισημάνετε τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία από τις συμπεριφορές αυτές. Μπορείτε να εντοπίσετε παρόμοιες στάσεις σημερινών χριστιανών;

Ο Ιησούς προσευχόμενος

Το πρωί, πολύ πριν ακόμα φέξει, ο Ιησούς βγήκε έξω και πήγε σ' ένα ερημικό μέρος, κι εκεί προσευχόταν.

Μάρκος 1, 35

Η φήμη του απλωνόταν όλο και περισσότερο και πολλοί άνθρωποι πήγαιναν κοντά του να τον ακούσουν και να τους θεραπεύσει απ' τις αρρώστιες τους. Εκείνος όμως αποσυρόταν σε ερημικά μέρη και προσευχόταν.

Λουκάς 5, 16

Εκείνες τις μέρες ανέβηκε ο Ιησούς στο βουνό για να προσευχηθεί.

Λουκάς 6, 12

«Έτσι να προσεύχεστε»: Η Κυριακή προσευχή

(Είπε ο Ιησούς:) «Εσείς, λοιπόν, έτσι να προσεύχεστε: Πατέρα μας, που βρίσκεσαι στους ουραμούς, κάνε να σε δοξάσουν όλοι ως Θεό, να έρθει η βασιλεία σου· να γίνεται το θέλημά σου και από τους ανθρώπους, όπως γίνεται από τους αγγέλους στον ουρανό. Δώσε μας σήμερα την απαραίτητη τροφή για τη ζωή μας. Και ξέγραψε τα λάθη μας όπως κι εμείς ξεγράφουμε ό,τι κακό μας έκαναν οι άλλοι. Και μην αφήσεις να βρεθούμε σε δύσκολες στιγμές, αλλά γλίτωσέ μας από τις παγίδες του πονηρού».

Ματθ. 6, 9-13

**Göklerdeki Babamız, adın kutsal kılınsın.
Egemenliğin gelsin.
Gökte olduğu gibi, yeryüzünde de senin
istediğin olsun. Bugün bize gündelik ekmeğimizi ver.
Bize karşı suç işleyenleri bağışladığımız gibi,
sen de bizim suçlarımızı bağışla.
Ayartılmamıza izin verme. Kötü olandan bizi
kurtar. Amin**

**Our Father, Who art in heaven
Hallowed be Thy Name;
Thy kingdom come,
Thy will be done,
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread,
and forgive us our trespasses,
as we forgive those who trespass against us;
and lead us not into temptation,
but deliver us from evil. Amen.**

Η μετάφραση του «Πάτερ ημών» στα νέα ελληνικά (σελ. 26), ιαπωνικά (σελ. 26), τούρκικα (σελ. 27) και αγγλικά (σελ. 27).

4. Από τη χριστιανική παράδοση

Προσευχή του Αγίου Φραγκίσκου της Ασιίζης

Κύριε, κάνε με ένα όργανο της ειρήνης Σου.
Όπου υπάρχει μίσος, ας σπείρω Αγάπη,
όπου υπάρχει αδικία, Συγχώρεση,
Όπου υπάρχει απελπισία, Ελπίδα,
Όπου υπάρχει αμφιβολία, Πίστη,
Όπου υπάρχει σκοτάδι, Φως και
Όπου υπάρχει λύπη, Χαρά.

Ω Θεϊκέ Δάσκαλε,
Ευλόγησέ με έτσι ώστε να μην επιζητώ,
Να με παρηγορούν, αλλά να παρηγορώ,
Να με καταλαβαίνουν, αλλά να καταλαβαίνω,

Να με αγαπούν, αλλά να αγαπώ,
Γιατί δίνοντας, λαμβάνουμε,
συγχωρώντας, συγχωρούμαστε,
και πεθαίνοντας, γεννιόμαστε στην αιώνια ζωή.

Δραστηριότητα

1. Ο Φραγκίσκος της Ασίζης είναι άγιος της Καθολικής Εκκλησίας, που έζησε τον 12ο-13ο αιώνα. Εντοπίστε τις λέξεις με τις οποίες φανερώνει ο άγιος στην προσευχή τα αγαθά που θέλει να «σπείρει» στους ανθρώπους. Στη συνέχεια, βρείτε πού θέλει να σπείρει καθένα από αυτά. Πώς σας φαίνεται η προσευχή του;

5. Από την ελληνική ποίηση

Οι προσευχές των ναυτικών

Οι Γιαπωνέζοι ναυτικοί, προτού να κοιμηθούν,
βρίσκουν στην πλώρη μια γωνιά που δεν πηγαίνουν
άλλοι
κι ώρα πολλή προσεύχονται βουβοί, γονατιστοί
μπρος σ' ένα Βούδα κίτρινο που σκύβει το κεφάλι.

Κάτι μακριά ως τα πόδια τους φορώντας νυχτικά,
ματώντας οι ωχροκίτρινοι μικροί Κινέζοι ρύζι,
προφέρουνε με την ψιλή φωνή τους προσευχές
κοιτάζοντας μια χάλκινη παγόδα που καπνίζει.

Οι Κούληδες με την βαριά βλακώδη τους μορφή
βαστάν σκυφτοί τα γόνατα κοιτώντας πάντα κάτω,
κι οι Αράπηδες σιγοκουνάν το σώμα ρυθμικά,
κατάρες μουρμουρίζοντας ενάντια του θανάτου.

Οι Ευρωπαίοι τα χέρια τους κρατώντας ανοιχτά,
εκστατικά προσεύχονται γιομάτοι από ικεσία
και ψάλλουνε καθολικές ωδές μουρμουριστά,
που εμάθαν όταν πήγαιναν μικροί στην εκκλησία.

Και οι Έλληνες, με τη μορφή τη βασανιστική,
από συνήθεια κάνουνε, πριν πέσουν, το σταυρό τους
κι αρχίζοντας με σιγανή φωνή «Πάτερ ημών...»
το μακρουλό σταυρώνουνε λερό προσκέφαλό τους.

Νίκος Καββαδίας

Θέλουν τα μάτια να σε δουν (απόσπασμα)

... Θέλουν τα μάτια
να σε δουν,
Να σε χορτάσουν
Θεέ μου, θέλουν.
Δίχως καθρέφτισμα
και συγνεφιά.

Θέλουν τα μάτια
να σε δουν,
τα χέρια μου
να σε κρατήσουν.

Κατάματα, κατάσαρκα

Γιώργος Θέμελης

Δραστηριότητα

1. Να βρείτε και να ακούσετε το τραγούδι: Οι προσευχές των ναυτικών.

6. Προσευχές άλλων θρησκευτικών παραδόσεων

A) Ιουδαϊσμός

Σεμά Ισραέλ («Άκουσε Ισραήλ», Δευτ 6, 4)

Το βιβλικό εδάφιο που αποτελεί το κεντρικό τμήμα των πρωινών και των βραδινών προσευχών είναι η Σεμά Ισραέλ, δηλαδή «Άκου, Ισραήλ». Βρίσκεται στο Δευτερονόμιο: «Άκου, λαέ του Ισραήλ: ο Κύριος είναι ο Θεός μας – μόνο ο Κύριος» (Δευτ. 6, 4). Το απόσπασμα αυτό θεωρείται από τους εβραίους ως ομολογία της πίστης τους. Σήμερα, η απαγγελία του Σεμά στη Συναγωγή αποτελείται από τρία τμήματα. Επίσης, εκτός από τη Σεμά, υπάρχει και άλλος τύπος προσευχής, μια σειρά από δεκαοχτώ (18) ευλογίες που λέγονται κάθε μέρα πρωί, απόγευμα και βράδυ. Είναι η λεγόμενη μόνιμη προσευχή.

B) Ισλάμ:

**«Στο όνομα του ελεήμονος και φιλεύσπλαχνου Αλλάχ»
(Εναρκτήριο Σούρα Κορανίου)**

Είναι η τυπικότερη προσευχή του Ισλάμ, πάνω στην οποία βασίζεται η πνευματική ζωή των μουσουλμάνων. Αλ-Φάτιχα σημαίνει έναρξη, προοίμιο. Αρχίζει έτσι: «Εις το όνομα του Αλλάχ του παντελεήμονα, του πολυεύσπλαχνου. Η δόξα ανήκει στον Αλλάχ, τον Κύριο όλων των κόσμων...»

Επίσης, άλλος τύπος προσευχής είναι μερικές σύντομες αναφωνήσεις, όπως «ο Αλλάχ είναι μέγας» ή «Μέγας ο Αλλάχ». Και οι δύο τύποι προσευχής επαναλαμβάνονται πολλές φορές την ημέρα.

Σελίδα από χειρόγραφο του Κορανίου με 15 στίχους κειμένου

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2:

Παναγία, η Μητέρα του Χριστού

Παναγία η Παραμυθία*, π. Σταμάτης Σκλήρης

Με λίγα λόγια

Η Παναγία είναι η γέφυρα που συνδέει τους ανθρώπους με το παιδί της, τον Χριστό. Είναι η μητέρα όλων των παιδιών του κόσμου: προστατεύει, φροντίζει, συμπάσχει αλλά και παρηγορεί.

* (παραμυθία = παρηγοριά)

1. Το πρόσωπο της μητέρας

Μάνα

Μάνα! Δεν βρίσκεται λέξη καμία
να' χει στον ήχο της τόση αρμονία,
σαν ποιός να σ' άκουσε με στήθος κρύο,
όνομα θείο;

Παιδί από σπάργανα ζωσμένο ακόμα,
με χάρη ανοίγοντας γλυκά το στόμα,
γυρνάει στον άγγελο που τ' αγκαλιάζει
και Μάνα! κράζει.

Στον κόσμο τρέχοντας ο νέος διαβάτης
πέφτει στ' αγνώριστα βρόχια τσ' απάτης,
και αναστενάζοντας, Μάνα μου! λέει,
Μάνα! και κλαίει.

Της νιότης φεύγουνε τ' άνθια κ' η χάρη
τριγύρω σέρνεται με αργό ποδάρι,
ώσπου στην κλίνη του, σα βαρεμένος,
πέφτει ο καημένος.

Και πριν την ύστερη πνοή του στείλει,
αργά ταράζονται τα κρύα του χείλη,
και με το Μάνα μου! πρώτη φωνή του,
πετά η ψυχή του.

Γεράσιμος Μαρκοράς

«Μητρική στοργή», Γ. Ιακωβίδης

«Μητέρα και παιδί», Gustav Klimt

Όνειρο Καλοκαιρινού Μεσημεριού

Όταν περνούσε η Παναγία σιωπηλή
κάτου απ' τα δέντρα
κανένας δεν την άκουσε.
Τα σκυλιά δε γαυγίσαν στις αυλόπορτες.
Μονάχα τα τριζόνια τη χαιρέτισαν,
κι ένα μεγάλο αστέρι χτύπησε
σε μια χορδή κάποιο άγνωστο τραγούδι
που τ' ακούσαν μόνο τα παιδιά
στον ύπνο τους
και γύρισαν απ' τ' άλλο τους πλευρό
χαμογελώντας.

Γιάννης Ρίτσος

«Μητέρα, παιδιά και πορτοκάλι», Πάμπλο Πικάσο

Προς την μητέρα μου

Μάννα μου, ἐγὼ ἔμαι τ' ἄμοιρο, τὸ σκοτεινὸ τρυγόνι
ὅπου τὸ δέρνει ὁ ἄνεμος, βροχὴ πού τὸ πληγώνει.
Τὸ δόλιο! ὅπου κι ἂν στραφεῖ κι ἀπ' ὅπου κι ἂν
περάσει,
δὲ βρίσκει πέτρα νὰ σταθεῖ, κλωνάρι νὰ πλαγιάσει.

Ἐγὼ βαρκούλα μοναχὴ, βαρκούλ' ἀποδαρμένη
μέσα σὲ πέλαγο ἀνοιχτό, σὲ θάλασσ' ἀφρισμένη,
παλεύω μὲ τὰ κύματα χωρὶς πανί, τιμόνι
κι ἄλλη δὲν ἔχω ἄγκυρα πλὴν τὴν εὐχὴ σου μόνη.

Στὴν ἀγκαλιά σου τὴ γλυκειά, μανούλα μου, ν' ἀράξω
μὲς στὸ βαθὺ τὸ πέλαγο αὐτὸ πριχοῦ βουλιάξω.

Μανούλα μου, ἤθελα νὰ πάω, νὰ φύγω, νὰ μισέψω
τοῦ ριζικοῦ μου ἀπὸ μακρὰ τὴ θύρα ν' ἀγναντέψω.
Στὸ θλιβερὸ βασίλειο τῆς Μοίρας νὰ πατήσω
κι ἐκεῖ νὰ βρῶ τὴ μοίρα μου καὶ νὰ τὴν ἐρωτήσω.

Νὰ τῆς εἰπῶ: εἶναι πολλά, σκληρὰ τὰ βασανά μου
ὡσὰν τὸ δίχτυ πού σφαιλνᾷ θάλασσα, φύκια κι ἄμμο
εἶναι κι ἡ τύχη μου σκληρὴ, σὰν τὴν ψυχὴ τὴ μαύρη
π' ἀρνήθηκε τὴν Παναγιὰ κι ὀπῶλεος δὲν θά ἔβρει.

Κι ἐκείνη μ' ἀποκρίθηκε κι ἐκείνη ἀπελογήθη:
Ἦτον ἀνήλιαστη, ἄτυχε, ἡ μέρα πού γεννήθης
ἄλλοι ἐπῆραν τὸν ἀνθὸ καὶ σὺ τὴ ρίζα πῆρες
ὄντας σὲ ἐπλάσ' ὁ Θεὸς δὲν εἶχε ἄλλες μοῖρες.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

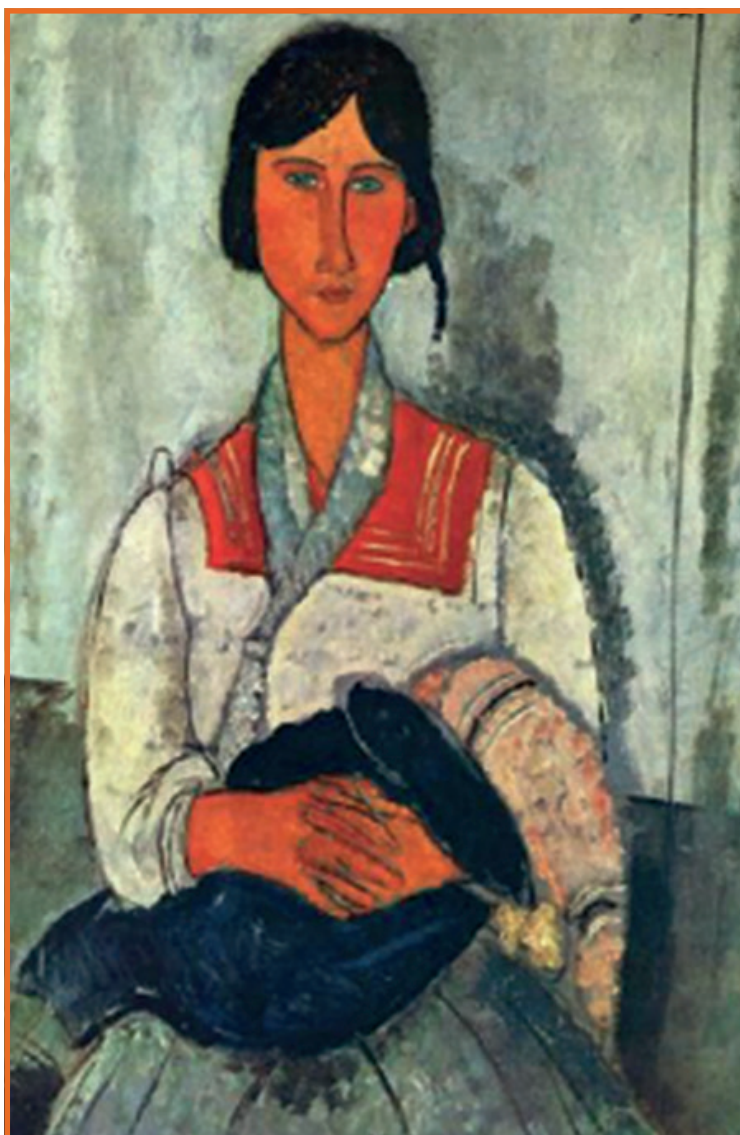

«Παναγία, η Γλυκοφιλούσα», Φώτης Κόντογλου

Η χαρά της Παναγιάς

Η Παναγιά χτενίζει τα χρυσά της μαλλιά
στο μικρό της παράθυρο
για θαλασσιά πεταλούδα πετά
γύρω απ' τη μια της πλεξούδα που κρέμεται.
Βασιλεύει ο ήλιος,
ο Ιωσήφ ανεβαίνει πιο ψηλά να της κόψει
ένα κόκκινο άνθος.

Νικηφόρος Βρεττάκος

«Γυναίκα με μωρό», Amedeo Modigliani

Κοιμάται το παιδάκι μου (νανούρισμα)

Κοιμάται το παιδάκι μου
με τη γλυκιά του μάνα.
Κοιμάται το παιδάκι μου
στην αργυρή του κούνια,
στην αργυρή και στη χρυσή
και στη μαλαματένια.

Κοιμήσου συ, παιδάκι μου,
κι εγώ σε νανουρίζω,
κι εγώ την κούνια σου κουνώ,
γλυκά να σε κοιμίζω.
Κοιμήσ' αστρί, κοιμήσ' αυγή,
κοιμήσου, νιο φεγγάρι,
κοιμήσου, κυρά θάλασσα
με το χρυσό σου ψάρι.

Φανερωμένη

Κυρά Φανερωμένη μου, παρηγοριά του κόσμου, βόηθα
με την πανόρφανη!
Τ' άγιο σου χέρι δος μου για ν' ανεβώ στο βράχο σου!
Δεν ήλθες ψες το βράδυ ωσάν αχτίδ' ανέλπιστα στο
μαύρο μου τον Άδη,
κι εσφόγγισες το δάκρυ μου και μούπες συ, Κυρά μου,
να πάρω το παιδάκι μου στην έρημη αγκαλιά μου και να
το φέρω να το ιδείς;...
Παρθένε, βοήθησέ με... Τα γόνατά μου εδείλιασαν...
κατέβα, πρόφθασέ με...

Αριστοτέλης Βαλαωρίτης

Δραστηριότητες:

- 1. Κάθε ομάδα διαλέγει ένα ποίημα από τα παραπάνω και το παρουσιάζει σαν παγωμένη εικόνα.**
- 2. Να ακούσετε το παρακάτω τραγούδι και να σημειώσετε δέκα λέξεις που θα σας φέρει στο μυαλό. Να συζητήσετε και να τις γράψετε σε μικρά χαρτάκια. Να φτιάξετε όλοι μαζί ένα κολλάζ με τις λέξεις και να το συμπληρώσετε με σχετικές ζωγραφιές.**
- 3. Γίνεστε ρεπόρτερ! Πάρτε συνέντευξη από τη μητέρα σας και γράψτε ένα σύντομο βιογραφικό της. Ρωτήστε την για την παιδική της ηλικία, τα παιχνίδια που έπαιζε, για το σχολείο, για τα συναισθήματά της. Μπορείτε να εμπλουτίσετε την εργασία σας με φωτογραφίες της. (Προετοιμάζουμε τις ερωτήσεις στο σχολείο).**

«Κοιμήσου αγγελούδι μου»

Στίχοι: Κώστας Βίρβος Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

Κοιμήσου αγγελούδι μου, παιδί μου νάνι νάνι
Να μεγαλώσεις γρήγορα, σαν τ' αφηλό πλατάνι
Να γίνεις άντρας στο κορμί και στο μυαλό
Και να `σαι πάντα μεσ' το δρόμο τον καλό.

Κοιμήσου αγγελούδι μου γλυκά με το τραγούδι μου.

Κοιμήσου περιστέρι μου να γίνεις σαν ατσάλι
Να γίνει κι η καρδούλα σου σαν του Χριστού μεγάλη
Για να μην πεις μεσ' τη ζωή σου δεν μπορώ
κι αν πρέπει ακόμα να σηκώσεις και σταυρό.

2. Διηγήσεις για τη Μητέρα του Χριστού

«Ιωακείμ και Άννα», Μονή της Χώρας, 14ος αι.

Από την παράδοση της Εκκλησίας

Ο Ιωακείμ και η Άννα ήταν δυο φτωχοί και ταπεινοί άνθρωποι που ζούσαν στα Ιεροσόλυμα. Κατάγονταν και οι δύο από τη βασιλική γενιά του Δαβίδ και χρόνια ολόκληρα παρακαλούσαν τον Θεό να τους χαρίσει ένα παιδί. Η ατεκνία στους Ισραηλίτες εκείνη την εποχή θεωρείτο κάτι πολύ κακό. Σε προχωρημένη ηλικία έγιναν τελικά γονείς και απέκτησαν τη Μαρία.

Γι' αυτό τον λόγο, όταν η Μαρία ήταν ακόμη παιδούλα τριών χρονών, την αφιέρωσαν στον ναό της Ιερουσαλήμ.

Η είσοδος της Μαρίας στον ναό, ονομάστηκε «Εισόδια» της Θεοτόκου.

Αθηνάς Ντάσιου-Γιάννου, Μαρία, η μητέρα του Θεού, εκδ. Σταμούλη, εικονογράφιση, Χριστίνα Παπαθέου - Δουληγέρη

1 Τα εισόδια της Θεοτόκου

«Δέχου, Ζαχαρία, θεοπρεπῶς
τὴν ἀγνὴν Παρθένον καὶ Θεόπαιδα Μαριὰμ
καὶ μετ' εὐφροσύνης ἐν τῷ ναῷ Κυρίου,
εἰς ἅγια ἁγίων ταύτην εἰσάγαγε.»

2 Απόδοση

Υποδέξου. Ζαχαρία, στο Ναό, όπως πρέπει απέναντι στον Θεό, την αγνή Παρθένο και παιδί του Θεού, Μαριάμ, και με χαρά βάλ' την μέσα στο Ναό του Κυρίου, στα ἅγια των ἁγίων.

Μεγαλυνάριο από την εορτή
των Εισοδίων της Θεοτόκου
(21 Νοεμβρίου)

Η γέννηση και ο Ευαγγελισμός της Παναγίας

«Η Γέννηση της Θεοτόκου», Μονή Δαφνίου, 11ος αι.

Παιδί της προσευχής η Μαρία. Της προσευχής των γονιών της. Του Ιωακείμ και της Άννας. Που γέρασαν χωρίς να κάνουν παιδιά.

- Δώσε μας, Κύριε, ένα παιδί, παρακαλεί ο Ιωακείμ.
- Ένα παιδί, Του προσπέφτει και η Άννα.
- Και θα το αφιερώσουμε σε σένα, Του υπόσχονται.

Και οι δύο. Σε Σένα, Κύριε. Κι ο Θεός τους χαρίζει τη Μαρία. Και ας είναι τόσο γέροι. Και φυσικά δεν ξεχνούν το τάμα τους.

Μόλις γίνεται τριών χρονών η Μαρία, σαν νυφούλα τη ντύνει η μάνα της. Σαν νυφούλα και οι κοπέλες της γειτονιάς της την ξεπροβοδούν από το σπίτι των γονιών της και την οδηγούν στο Ναό. Με αναμμένες λαμπάδες. Με τραγούδια.

Σοβαρή η Μαρία βαδίζει μπροστά. Στην πύλη του Ναού, την κεντρική, την περιμένει ο Ζαχαρίας, ο αρχιερέας. Μια λάμψη γλυκαίνει τη γέρικη ματιά του μόλις τη βλέπει. Μια γλυκιά φεγγοβολή. Στο πρόσωπό της, στο πρόσωπο της Μαρίας, ο σεβαστός πρεσβύτες αναγνωρίζει το σχέδιο του Θεού. Το σχέδιο για τον ερχομό του Μεσσία.

Την παίρνει από το χέρι και την οδηγεί μέσα στο ναό. Στα άγια των αγίων. Κι η Μαρία δεν κλαίει. Δεν ζητά τους γονείς της. Γιατί να κλάψει; Γιατί να ζητήσει τους γονείς της; Είναι μέσα στην αγκαλιά του Θεού. Συντροφιά με τους αγγέλους. Κι ένας άγγελος της πηγαίνει φαί. Κάθε μέρα. και νερό. Μεσ στη φούχτα του.

Δέκα χρόνια μένει η Μαρία στο Ναό. (Νόμοι άγραφοι απαγορεύουν να μείνει περισσότερο). Στο μεταξύ οι γονείς της έχουν πεθάνει. Κι ο Ζαχαρίας την εμπιστεύεται σ' ένα μακρινό συγγενή του. Τον Ιωσήφ. Χήρος ο Ιωσήφ, με παιδιά. Την προσέχει όπως τα παιδιά του. Και τα παιδιά του τη σέβονται. Σαν αδερφή τους. Σαν μάνα.

Περνά ο καιρός. Δεκαεπτά χρονών κιάλας η Μαρία. Στο σπίτι του Ιωσήφ κάνει όλες τις δουλειές. Γνέθει, υφαίνει, ράβει, σαν όλες οι καλές νοικοκυρές της Ναζαρέτ. Και φυσικά διαβάζει, όπως τον καιρό που ήταν στο Ναό.

Κι εκεί πάνω στο διάβασμα, την επισκέπτεται ο Γαβριήλ. Ο άγγελος. Ήταν στο έβγα του Μάρτη. Την καλοχαιρετά.

– Χαίρε Μαρία! Η ευλογημένη. Ξεχωριστή ανάμεσα σε όλες τις γυναίκες. Ο Κύριος είναι μαζί σου. Έρχομαι να σου αναγγείλω ότι εσένα διάλεξε να γίνεις μάνα του Υιού Του. Του Ιησού.

Η Μαρία σκύβει το κεφάλι. Απορεί πώς είναι δυνατό να γίνει μητέρα, ενώ δεν είναι παντρεμένη. Αλλά αυτά είναι τα σχέδια του Θεού. Δεν γίνεται να χωρέσουν μέσα στο μυαλό της.

– Ιδού η δούλη Κυρίου, λέει. Ας γίνει το θέλημά Του. Κι ο άγγελος φεύγει.

Η Μαρία χαίρεται και απορεί μαζί. Θέλει με κάποιον να μοιραστεί την απορία της. Αλλά και τη χαρά της. Σκέφτεται την ξαδέρφη της, την Ελισάβετ. Αυτή είναι η πιο κοντινή συγγενής της. Ο άγγελος της είπε ότι και η Ελισάβετ πρόκειται να γεννήσει παιδί.

– Μα είναι γριά η Ελισάβετ. Οι γριές δε γεννούν.

Αυτά είναι τα μυστήρια του Θεού. Δεν είναι δουλειά της Μαρίας να τα ξεδιαλύνει. Και πηγαίνει στην Ελισάβετ, στην Ορεινή, όπου μένει.

Ανοίγει την αγκαλιά της η Ελισάβετ, την καλοδέχεται. Σκιρτά το έμβρυο στην κοιλιά της. Στην κοιλιά της Ελισάβετ. Κι η Ελισάβετ καταλαβαίνει. Χωρίς να της έχει πει κανείς τίποτε. Καταλαβαίνει και απορεί:

– Πώς γίνεται η μάνα του Κυρίου μου να έρχεται σε μένα;

Ανταλλάσσουν ασπασμό αγάπης. Κι αγκαλιασμένες πηγαίνουν και κάθονται έξω, στο πεζουλάκι, πλάι στην ξώθυρα.

Είναι προχωρημένη άνοιξη. Ο ήλιος χαϊδεύει. Η γη έχει πρασινίσει κι ο αέρας κουβαλά τις μοσκοβολιές των λουλουδιών.

Ανιστορεί η Μαρία όλα τα θαυμαστά που έγιναν εκείνο το πρωινό στην αυλίτσα της. Κάτω από τη φοινικιά. Την ώρα που διάβαζε το ιερό βιβλίο. Αλλά κι αυτά που περιμένει να γίνουν.

Της εμπιστεύεται κι η Ελισάβετ τα δικά της. Που δεν τα έχει πει σε κανέναν. Ακόμη.

Δύο γυναίκες. Η μια γερόντισσα. Άγουρη κοπελούδα η άλλη. Καθισμένες δίπλα δίπλα. Μιλούν για τα μυστήρια του Θεού.

Ζωή Κανάβα, Η Βίβλος για παιδιά,
εκδ. Ακρίτας παιδικά

Ἐχουσα θεοδόχον,
ἢ Παρθένος τὴν μήτραν,
ἀνέδραμε πρὸς τὴν Ἐλισάβετ
τὸ δὲ βρέφος ἐκείνης εὐθύς,
ἐπιγνὸν τὸν ταύτης ἀσπασμόν,
ἔχαιρε!

Ἐχοντας ἡ Παρθένος
μεσα στη μήτρα της τὸν Θεό,
έτρεξε πρὸς τὴν Ελισάβετ.
Τὸ βρέφος ἐκείνης (ὁ Ἰωάννης)
μόλις κατάλαβε τὸν χαιρετισμό της
σκίρτησε ἀπὸ χαρά!

(Ἀπὸ τὸν Ἀκάθιστο Ὑμνο)

Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου στην Καινή Διαθήκη

Ο Ευαγγελισμός, φορητή εικόνα, αρχές 14ου αι.,
Αχρίδα, Παναγία Περίβλεπτος

Στην πόλη Ναζαρέτ ζούσε ένα νεαρό κορίτσι που λεγόταν Μαριάμ. Ήταν αρραβωνιασμένη με κάποιον που τον έλεγαν Ιωσήφ.

Μια μέρα παρουσιάστηκε ο άγγελος στη Μαριάμ και της είπε: «Χαίρε εσύ, η προικισμένη με τη χάρη του Θεού!» Η Μαριάμ τaráχτηκε, ο άγγελος όμως της είπε: «Μη φοβάσαι, Μαριάμ. Θα γεννήσεις γιο και θα τον ονομάσεις Ιησού. Αυτός θα γίνει σπουδαίος και θα ονομαστεί Υιός του Υψίστου». Η Μαριάμ τότε ρώτησε: «Πώς

θα μου συμβεί αυτό, αφού δεν έχω συζυγικές σχέσεις με κανέναν άντρα;».

Ο άγγελος της απάντησε: «Το Άγιο Πνεύμα θα έρθει πάνω σου και η δύναμη του Θεού θα κάνει αυτό το θαύμα· γι' αυτό και το άγιο παιδί που θα γεννήσεις θα ονομαστεί Υιός του Θεού. Μάθε ακόμα ότι η συγγενής σου η Ελισάβετ θα αποκτήσει κι αυτή παιδί, αν και είναι πολύ ηλικιωμένη. Για τον Θεό τίποτα δεν είναι ακατόρθωτο».

Η Μαριάμ τότε είπε: «Είμαι μια δούλη του Κυρίου. Ας γίνει το θέλημά του σ' εμένα όπως μου το είπες».

Λουκάς 1, 26-38

Ο Ιωσήφ, όταν άκουσε ότι η Μαρία περιμένει παιδί, ήθελε να διαλύσει τον αρραβώνα. Ένας άγγελος όμως, σταλμένος από τον Θεό, εμφανίστηκε στον ύπνο του και του είπε: «Ιωσήφ, μη διστάσεις να πάρεις στο σπίτι σου τη Μαρία· γιατί το παιδί που περιμένει είναι ο Υιός του Θεού. Θα του δώσεις το όνομα Ιησούς, που σημαίνει: Ο Θεός σώζει. Γιατί ο Θεός μέσω αυτού θα σώσει τον λαό του».

Με όλα αυτά που έγιναν εκπληρώθηκαν τα λόγια που είχε πει ο προφήτης: Να, η παρθένος θα μείνει έγκυος και θα γεννήσει γιο, και θα του δώσουν το όνομα Εμμανουήλ, που σημαίνει ο Θεός είναι μαζί μας. Όταν ξύπνησε ο Ιωσήφ έκανε όπως τον πρόσταξε ο άγγελος και πήρε στο σπίτι του τη Μαρία.

Ματθαίος 1, 18-24

Δραστηριότητες

1. Γιατί η γέννηση της Παναγίας έφερε χαρά όχι μόνο στους γονείς της, Ιωακείμ και Άννα, αλλά και σε όλη την ανθρωπότητα; Συζητήστε.
2. Ρόλος στον τοίχο: Σχεδιάστε το περίγραμμα ενός ανθρώπου στον πίνακα ή σε χαρτί του μέτρου. Μέσα σε αυτό να καταγράψετε τα συναισθήματα της Μαρίας, όταν άκουσε από τον άγγελο το χαρμόσυνο μήνυμα. Έξω από το σώμα να σημειώσετε τα συναισθήματα και τις σκέψεις του Ιωσήφ σύμφωνα με τα παραπάνω βιβλικά κείμενα.

3. Γιορτές για τη μητέρα του Χριστού

Οι γιορτές για την Παναγία λέγονται Θεομητορικές (= για τη μητέρα του Θεού). Για τους Ορθόδοξους χριστιανούς, κάποιες από αυτές είναι:

- Η **Γέννηση της Θεοτόκου**, που γιορτάζεται στις 8 Σεπτεμβρίου.
- Τα **Εισόδια της Θεοτόκου**, όπου ο Ιωακείμ και η Άννα αφιέρωσαν την Παναγία στο Ναό και γιορτάζεται στις 21 Νοεμβρίου.
- Ο **Ευαγγελισμός της Θεοτόκου**, όπου ο άγγελος τής έφερε το χαρούμενο νέο ότι θα γεννήσει τον Υιό του Θεού και γιορτάζεται στις 25 Μαρτίου.
- Η **Κοίμηση της Θεοτόκου**, που γιορτάζεται στις 15 Αυγούστου.

Η κοίμηση της Θεοτόκου

Στις 15 Αυγούστου γιορτάζουμε, χαιρόμαστε και πανηγυρίζουμε την κοίμηση της Παναγίας, “δεύτερο Πάσχα”, όπως λέει ο λαός. Μα πώς γίνεται να χαιρόμαστε με το θάνατό της; Γίνεται, γιατί δεν πρόκειται για θάνατο, αλλά για κοίμηση, μεταφορά δηλαδή από τη γη στον Παράδεισο.

Όταν η Θεοτόκος ήταν 59 χρονών, φανερώθηκε σ’ αυτήν ο αρχάγγελος Γαβριήλ και της είπε, δίνοντάς της ένα κλαδί φοίνικα:

– Ο Υιός σου παραγγέλλει να ετοιμαστείς, γιατί σε τρεις μέρες θα σε πάρει κοντά Του.

Η Θεοτόκος ένιωσε μεγάλη χαρά, γιατί ποθούσε να βρεθεί κοντά στον Κύριο και αμέσως πήγε στο όρος των Ελαιών να προσευχηθεί. Όταν επέστρεψε σπίτι της, χά-

ρισε το δεύτερο φόρεμα που είχε σε μια φτωχή γειτόνισσα και κάλεσε τους συγγενείς και τους φίλους της.

Ξαφνικά ένα τεράστιο σύννεφο άρπαξε τους Αποστόλους απ' όλο τον κόσμο, εκτός από το Θωμά, και τους έφερε κοντά Της.

– Εσένα, Δέσποινα, βλέπαμε δίπλα μας και νιώθαμε σαν να βλέπαμε τον Υιό Σου. Τώρα πας στα ουράνια και δακρύζουμε. Ποιος θα μας καθοδηγεί, θα μας παρηγορεί και θα μας διδάσκει; της ψιθύριζαν οι Απόστολοι.

– Φίλοι μου και μαθητές του Υιού μου, μην αφήνετε τη λύπη σας να λιγοστέψει τη χαρά μου, αλλά τοποθετήστε το σώμα μου στον τάφο κι εγώ θα φροντίζω για σας και για όλο τον κόσμο, παρακαλώντας και πρεσβεύοντας στον Υιό μου, είπε συγκινημένη και, αφού τους ευλόγησε, άφησε την ολόφωτη ψυχή της στα χέρια του Θεού.

Το άγιο σώμα της μεταφέρθηκε στους ώμους των Αποστόλων μέχρι τον τάφο στη Γεσθημανή, ενώ άορατοι άγγελοι έψελναν ουράνιους ύμνους, που ανθρώπου αυτή δεν είχε ακούσει. Τρεις μέρες έμειναν οι Απόστολοι στη Γεσθημανή από την αγάπη τους στην Παναγία, όταν σύννεφο ισχυρό άρπαξε τον απόστολο Θωμά και τον μετέφερε στον τάφο. Εκεί είδε την Παναγία να ανεβαίνει στους ουρανούς και φώναζε:

– Παναγία, πού πας;

– Δέξου αυτό, φίλε μου, απάντησε η Θεοτόκος και έβγαλε τη ζώνη της και του την έδωσε. Έπειτα εξαφανίστηκε από μπροστά του.

Αμέσως ο Θωμάς άρχισε να παρακαλεί επίμονα τους Αποστόλους:

– Ανοίξτε μου τον τάφο να την προσκυνήσω κι εγώ. Θέλω να την αποχαιρετήσω, όπως κι εσείς.

Οι Απόστολοι υπάκουσαν, άνοιξαν τον τάφο και έμειναν άφωνοι. Ήταν άδειος! Μόνο το σεντόνι που τη σκέπαζε υπήρχε. Ο Χριστός μας πήρε κοντά Του τη μητέρα Του.

Μεγάλη χαρά λοιπόν, έχουν οι χριστιανοί την ημέρα της Κοίμησης της Παναγίας, γιατί όλο το σύμπαν έχει γεμίσει με την ευλογία και τη χάρη της!

**Μαρίνα Παλιάκη - Μπόκια,
Ελπίδα Παλιάκη - Ιεραπετρίτη,
Γιορτάζω-τραγουδώ, παίζω-δημιουργώ,
εκδ. Άθως Παιδικά**

Δραστηριότητες

1. Να παρατηρήσετε προσεκτικά την παραπάνω εικόνα και να συζητήσετε για τα πρόσωπα που υπάρχουν.
2. Φτιάξτε όλοι μαζί ένα ημερολόγιο με τις θεομητορικές γιορτές για τον τοίχο της τάξης. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει μια γιορτή και έχει στη διάθεσή της ένα χαρτόνι, μία εικόνα, και χρώματα. Να γράψετε λίγα λόγια για κάθε γιορτή.

4. Ορθόδοξες εικόνες, ονόματα και προσωνύμια της Παναγίας

Η πίστη, η αγάπη και η εφευρετικότητα όχι μόνο των καλλιτεχνών και των λογίων, αλλά και του απλού πιστού λαού προς την Παναγία φαίνεται και από τις προσωνυμίες που της έχουν δώσει· ξεπερνούν τις τριακόσιες και μπορούν να χωριστούν σε οκτώ κατηγορίες.

Παναγία, η Εκατονταφυλιανή στην Πάρο

1. Από την **εικόνα** της (Βρεφοκρατούσα, Γλυκοφιλούσα, Γαλακτοτροφούσα, Πλατυτέρα των Ουρανών, Οδηγήτρια κ.ά.)
2. Από τον **τόπο** της (Παναγία η Αθηνιώτισσα, η Βουρλιώτισσα, η Κάμπου, η Θαλασσινή, η των Χαλκέων κ.ά.)
3. Από την **τεχνοτροπία του ναού** της (Θολοσκέπαστη, Μολυβδοσκέπαστη, Πελεκητή κ.ά.)
4. Από το **όνομα του κτήτορα του ναού ή της Μονής** της (η Καπνικαρέα κ.ά.)
5. Από τον **μήνα που εορτάζεται** (Βρεχούσα, Αυγουσιανή, Μεσοσπορίτισσα κ.ά.)
6. Από τα **θαύματα της Παναγίας** (Γοργοϋπήκοος, Ελεούσα, Παρηγορήτρα, Πausολύπη, Φανερωμένη, Μυροβλύτισσα κ.ά.)
7. **Εγκωμιαστικά από την έξαρση της αγάπης των πιστών**. Συνήθως χρησιμοποιείται επίθετο με πρώτο συνθετικό τον χρυσό (Χρυσοσπηλιώτισσα, Χρυσοπηγή, Χρυσογαλούσα κ.ά.) Υπάρχουν όμως και άλλα, όπως Αγγελόκτιστη, Αερινή, Αναφωνήτρα, Επίσκεψις, Παντάνασσα, Τρανή, Χιλιαρμενίτισσα, Ανθοφορούσα, Ασπροφορούσα.
8. Αυτά που της έδωσαν οι **Υμνογράφοι της Εκκλησίας** (κυρίως προέρχονται από τον Ακάθιστο Ύμνο: Αμόλυντος, Υψηλοτέρα, Καθέδρα, Κλίμαξ, Σκέπη, Πόλη, Παράκλησις, Επίσκεψις, Καταφυγή, Κεχαριτωμένη, Χώρα του Αχώρητου, Όρος Αλατόμητον, Ρόδο το Αμάραντον κ.ά.)

Παναγία, Ἄξιον εστί,
Ἄγ. Ὄρος

Παναγία η Βλαχέρνα,
Κέρκυρα

Παναγία η Σουμελά

Δραστηριότητες

1. Διαλέξτε ένα προσωνύμιο της Παναγίας, εμπνευστείτε και ζωγραφίστε την εικόνα σε χαρτόνι. Στη συνέχεια να δημιουργήσετε πινακοθήκη με τα έργα σας και προσκαλέστε τις υπόλοιπες τάξεις στα εγκαίνια!
 - Παναγία, κυρία των Αγγέλων
 - Παναγία, Ρόδο το Αμάραντο
 - Σκάλα του Ουρανού
 - Παναγία, Φιδούσα
 - Παναγία, Χελιδονού
 - Παναγία, Χρυσοκαστριώτισσα
2. Να βρείτε προσωνύμια της Παναγίας από τον τόπο καταγωγής των γονιών σας. Να καταγράψετε την ιστορία που σχετίζεται με αυτά τα ονόματα.

Διαβάζουμε την εικόνα του Ευαγγελισμού

Όσα ο ευαγγελιστής Λουκάς αφηγείται για το γεγονός του Ευαγγελισμού και όσα διαλαλούν οι ύμνοι της γιορτής με τη γλώσσα της ποίησης, τα βλέπουμε ζωγραφισμένα στη βυζαντινή εικόνα του Ευαγγελισμού με αρμονικές γραμμές και όμορφα χρώματα.

Τα δυο πρόσωπα της εικόνας είναι ο Αρχάγγελος Γαβριήλ και η Παναγία.

Ο Αρχάγγελος Γαβριήλ φέρνει το χαρμόσυνο άγγελμα στην Μαρία. Ως αγγελιοφόρος του Θεού κρατάει σκήπτρο στο αριστερό του χέρι. Εικονίζεται ορμητικός και γεμάτος χαρά, γιατί είναι σπουδαία η είδηση που φέρνει. Η φτερούγα του, ανοιχτή προς τον ουρανό, σαν να πετάει ακόμη, ενώ απλώνει το χέρι του προς τη Θεοτόκο, και έτσι είναι σα να ακούμε τον χαιρετισμό του: «Χαίρε Κεχαριτωμένη».

Απέναντί του, η Παναγία εικονίζεται καθισμένη σε έναν περίτεχνο θρόνο. Με αυτό, ο αγιογράφος θέλει να τονίσει την υπεροχή της απέναντι στον αρχάγγελο. Αποφεύγει να κοιτάξει τον επισκέπτη της. Η ταραχή και η έκπληξή της από το απρόσμενο γεγονός φανερώνεται από τον τρόπο που κρατά το κουβάρι με το πορφυρό νήμα στο χέρι της. Με το κεφάλι της ελαφρά σκυμμένο και το άλλο χέρι της μπροστά στο στήθος, δηλώνει αυτοσυγκράτηση και υποταγή. Είναι όλη η στάση της που δείχνει τη συγκατάθεσή της στο θέλημα του Θεού. Από τον ουρανό, μια δέσμη θεϊκού φωτός γλυκαίνει το πρόσωπό της.

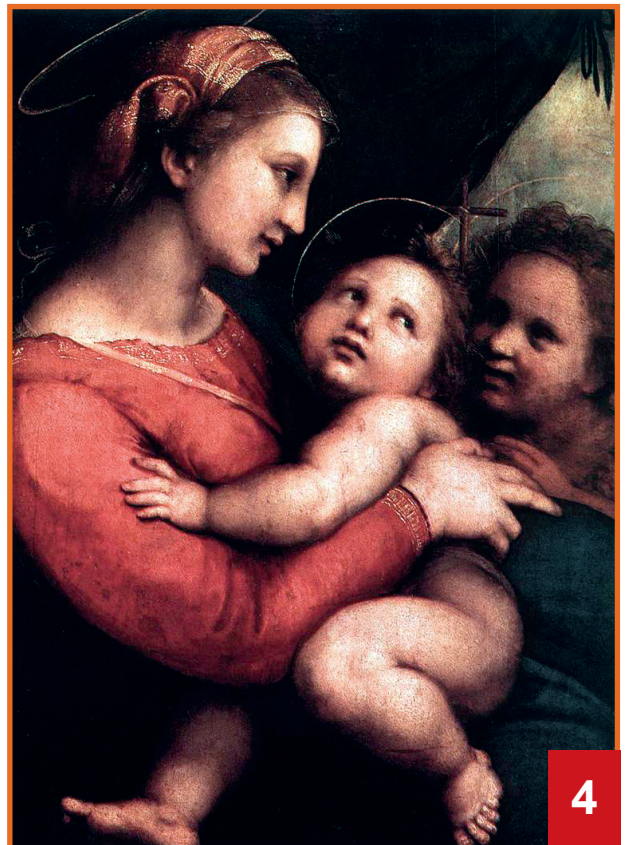
Δραστηριότητες

1. Σε σκουρόχρωμο χαρτόνι να σχηματίσετε τη φράση που είπε ο άγγελος στην Παναγία «Χαίρε Κεχαριτωμένη» με ζυμαρικά ή μικρά χαρτάκια σαν ψηφιδωτό.
2. Να χρωματίσετε την εικόνα που βρίσκεται στην επόμενη σελίδα 66/37.

Από το βιβλίο «Πιστεύω, η συνάντηση», κατηχητικό βοήθημα για παιδιά Δημοτικού, Ι.Μ. Πειραιώς, Βασ. Τσουκάτου Κορωναίου, Στέλλας Πλαταρά

Εικόνες της Παναγίας από όλο τον κόσμο

Δραστηριότητες

1. Να παρατηρήσετε προσεκτικά τις παραπάνω εικόνες (σελ. 67/38, εικόνες 1-4) και να βάλετε τίτλο σε κάθε μία.
2. Με αφορμή τη διπλανή εικόνα (σελ. 69) να γράψετε ένα τετράστιχο για την Παναγία.

Ο Ακάθιστος Ύμνος

Το 626 μ.Χ. η Κωνσταντινούπολη βρισκόταν σε πολύ δύσκολη θέση. Ο αυτοκράτορας Ηράκλειος, με το μεγαλύτερο μέρος του βυζαντινού στρατού, είχε εκστρατεύσει εναντίον των Περσών. Τότε οι Πέρσες συμάχησαν με τους Αβάρους και με πολυάριθμο στρατό πολιορκήσαν την πρωτεύουσα του Βυζαντίου από στεριά και θάλασσα. Ο πρωθυπουργός Βώνος και ο Πατριάρχης Σέργιος οργάνωσαν υπεράνθρωπη αντίσταση και απέκρουσαν τις σφοδρές επιθέσεις των εχθρών. Όσοι μπορούσαν να κρατήσουν όπλα βρίσκονταν στις επάλξεις, ενώ ο άμαχος πληθυσμός κατέκλυζε τις εκκλησίες και προσευχόταν στον Θεό και τη Θεοτόκο Μαρία για τη σωτηρία της Πόλης.

Ο Πατριάρχης με την εικόνα της Παναγίας περιφερόταν στα τείχη και εμπύχωνε τους πιστούς υπερασπιστές. Η τελική επίθεση όμως είχε ξεσπάσει και οι αμυνόμενοι φαινόταν ότι δε θα άντεχαν για πολύ ακόμη. Τότε συνέβη κάτι απροσδόκητο και φοβερό. Μια πολύ δυνατή θύελλα ξέσπασε ξαφνικά και τα εχθρικά καράβια, που πολιορκούσαν τη Βασιλεύουσα, άρχισαν να καταποντίζονται το ένα μετά το άλλο. Έντρομοι οι εχθροί εγκατέλειψαν την πολιορκία και τράπηκαν σε φυγή.

Ένα μεγάλο θαύμα είχε γίνει και οι υπερασπιστές της Πόλης απέδωσαν τη σωτηρία τους στην πολιούχο τους Θεοτόκο. Το βράδυ της επόμενης μέρας, όλοι οι κάτοικοι συγκεντρώθηκαν στον ιερό ναό της Παναγίας των Βλαχερνών, για να εκφράσουν την ευγνωμοσύνη τους. Εκεί όλοι μαζί έψαλλαν όρθιοι τον Ύμνο στην Παναγία, που έμεινε στην ιστορία με το όνομα «Ακάθιστος Ύμνος». Από τότε ο Ακάθιστος Ύμνος συντροφεύει σε κάθε δύσκολη στιγμή όλους τους ορθοδόξους χριστιανούς. Ο υμνογράφος είναι άγνωστος και πολλές υποθέσεις και απόψεις υπάρχουν για το πρόσωπό του. Κάποιοι δέχονται ως ποιητή τον Ρωμανό τον Μελωδό (6ος αιώνας). Ο ταπεινός αλλά μεγαλοφυής ποιητής, δεν ενδιαφέρθηκε για τη διάσωση του ονόματός του, όπως συνήθιζαν να κάνουν οι περισσότεροι υμνογράφοι ή αγιογράφοι κατά τη βυζαντινή περίοδο. Ο Ακάθιστος Ύμνος είναι ένα ολοκληρωμένο κοντάκιο,* που αποτελείται από 24 τμήματα (οίκους). Καθένα από αυτά αρχίζει με ένα από τα 24

* κοντάκιο: εκκλησιαστικός ύμνος, που αποτελείται από ένα προοίμιο και αρκετά τροπάρια (τους «οίκους»), αφιερωμένα στον εορταζόμενο άγιο ή σε ένα σημαντικό γεγονός.

γράμματα της αλφαβήτας. Από το Α (Άγγελος πρωτοστάτης ...) ως το Ω (Ω πανύμνητε Μήτηρ...). Ψάλλεται τμηματικά στις τέσσερις πρώτες εβδομάδες της Μεγάλης Σαρακοστής κάθε Παρασκευή βράδυ, ενώ την πέμπτη εβδομάδα ψάλλεται ολόκληρος.

Πολλές διηγήσεις στρατιωτικών αναφέρονται σε μια γυναίκα κεία μορφή που περπατούσε πάνω στα τείχη. Αυτή ήταν η Παναγία. Μετά τη νίκη γράφτηκε το «Τη υπερμάχω...»

Δραστηριότητες

1. Καρέκλα αφήγησης: Ένα παιδί κάθεται σε μία καρέκλα στο κέντρο της τάξης και αφηγείται ως ένας βυζαντινός στρατιώτης τα γεγονότα που έζησε. Τα υπόλοιπα παιδιά κάνουν ερωτήσεις και ο στρατιώτης απαντά ζωντανά και παραστατικά.
2. Οι Χαιρετισμοί είναι χωρισμένοι σε «στάσεις» (Α-Ζ, Η-Μ, Ν-Σ, Τ-Ω). Τις πρώτες 4 Παρασκευές της Σαρακοστής ψάλλεται από μία στάση, ενώ την 5η Παρασκευή ψάλλεται ολόκληρος ο Ακάθιστος Ύμνος. Να χωριστείτε σε 4 ομάδες. Κάθε ομάδα θα αναλάβει μία «στάση» και πρέπει να γράψει μια λέξη σχετική με την Παναγία από αυτά τα 6 γράμματα.

1η ομάδα

α _____

β _____

γ _____

δ _____

ε _____

ζ _____

2η ομάδα

η _____

θ _____

ι _____

κ _____

λ _____

μ _____

3η ομάδα

ν _____

ξ _____

ο _____

π _____

ρ _____

σ _____

4η ομάδα

τ _____

υ _____

φ _____

χ _____

ψ _____

ω _____

Ποιήματα και τραγούδια για την Παναγία

Ο ποιητής Άγγελος Σικελιανός, φαντάζεται κάπως έτσι τη σκηνή που ο Ιωσήφ φέρνει τη Μαρία στο σπίτι του στη Ναζαρέτ:

Ολόγυρα το ζώνουνε τα περιβόλια πλήθος,
κι είν' απ' ασβέστη οι τοίχοι του κι απ' άχερο η σκεπή·
κι απ' έξω αχνάρια της δουλειάς, ξαλάφρωμα στο στήθος,
οι φλούδες οι μυριστικές του ξύλου κι η σιωπή.

Τα λίγα σύνεργα στητά ξοπίσω από τη θύρα
παραμερίζει ο Ιωσήφ η κόρη να διαβεί.
Θάμπος τα φρένα του κρατεί, καθώς κοιτάζει γύρα
μια λάμψη να ξεχύνεται, μιαν αστραπή βουβή ...

Τέλος, τολμάει τα χείλη του ν' ανοίξει: «Είναι δικό σου
το σπίτι, ο κήπος γύρω μας 'πο τούτη τη στιγμή.
Κι εγώ ο υπήκοος του Θεού κι αρραβωνιαστικός σου
φεύγω στ' αντίκρυ το χωριό να χτίσω οικοδομή ...»

Μένει μονάχη η Μαριάμ, κοιτάζει ολόγυρά της,
βάζει σε τάξη σιωπηλά την φτωχική στρωμνή,
στει το τραπέζι σε γωνιά βαθιά στην καμαρά της
και δίπλα στο παράθυρο το χαμηλό σκαμνί ...

Οι πόνοι της Παναγιάς

Πού να σε κρύψω, γιόκα μου, να μη σε φτάνουν οι κακοί;
Σε ποιο νησί του Ωκεανού, σε ποιαν κορφήν ερημική;
Δεν θα σε μάθω να μιλάς και τ' άδικο φωνάζεις.
Ξέρω, πως θα' χεις την καρδιά τόσο καλή, τόσο γλυκή,
Που μες τα βρόχια της οργής ταχιά θενά σπαράξεις.

Κι αν κάποτε τα φρένα σου το Δίκιο, φως της αστραπής,
κι η Αλήθεια σου κτυπήσουνε, παιδάκι μου, να μην τα πεις.
Θεριά οι ανθρώποι δεν μπορούν το φως να το σηκώσουν.
Δεν είναι αλήθεια πιο χρυσή απ' την αλήθεια της σιωπής.
Χίλιες φορές να γεννηθείς, τόσες θα σε σταυρώσουν.

Κ. Βάρναλης

Μια Παναγιά

Μια Παναγιά
μιαν αγάπη μου έχω κλείσει
σε ερημοκλήσι αλαργινό.
Κάθε βραδιά
Της καρδιάς την πόρτα ανοίγω
κοιτάζω λίγο
και προσκυνώ.

Πότε θα 'ρθει, πότε θα 'ρθει
το καλοκαίρι
πότε τ' αστέρι θ' αναστηθεί
να σου φορέσω στα μαλλιά
χρυσό στεφάνι
σαν πυροφάνι σ' ακρογιαλιά.

Ν. Γκάτσος / Μ. Χατζιδάκις

Στη μαύρη Παναγιά

Καλή μου Μητέρα Παναγιά,
οι κίτρινοι σου δάνεισαν το χρώμα τους,
οι κόκκινοι σ' έκαναν ίδια με τις γυναίκες τους.
Θα αρνηθείς το δικό μας, το μαύρο χρώμα;
Αλλά από την ημέρα της Κοίμησής σου,
από κείνη τη δοξασμένη μέρα
που σε δέχτηκαν οι ουρανοί,
δεν έχεις πια χρώμα.
Μάλλον έχεις όλα τα χρώματα:
Είσαι κίτρινη με τους κίτρινους,
με τους κόκκινους κόκκινη,
είσαι λευκή με τους λευκούς
και με τους μαύρους μαύρη.
Είσαι μια Μάνα με τόσα παιδιά,
τόσο διαφορετικά
κι όμως ενωμένα κοντά σου.

Πατήρ Αλβέρτος, από το Κογκό

Δραστηριότητα

1. Να αναζητήσετε τραγούδια που αναφέρουν το όνομα της Παναγίας (από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο). Θα τα ακούσουμε την επόμενη φορά μέσα στην τάξη!

5. Η μητέρα του Χριστού στο Κοράνιο

Το Κοράνιο δέχεται ότι ο Ιησούς γεννήθηκε «εκ Μαρίας της Παρθένου». Δίνει εξαιρετικά τιμητική θέση στην Παναγία και μιλάει πολλές φορές γι' αυτήν με πολύ μεγάλη ευλάβεια.

Την ονομάζει Μαριάμ και τη χαρακτηρίζει «άσπιλη παρθένο», «ενάρετη μητέρα του Ιησού», «αγνή από κάθε κηλίδα ανάμεσα σε όλες τις γυναίκες».

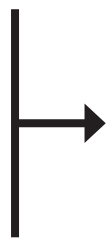
Ένα ολόκληρο κεφάλαιο, το 19ο, ονομάζεται Σούρα Μαριάμ και είναι αφιερωμένο σε αυτήν. Οι μουσουλμάνοι τη σέβονται ως μητέρα του Μεσσία αλλά όχι ως Θεοτόκο, ως μητέρα του Θεού δηλαδή. Θεωρούν ότι ο Ιησούς είναι ένας από τους προφήτες και όχι ο Υιός του Θεού και “Θεός αληθινός”, όπως το διατύπωσε η Εκκλησία στο «Σύμβολο της Πίστεως». Έτσι, και η Παναγία γι' αυτούς δεν είναι Θεοτόκος. Την επικαλούνται, όμως, ονομάζοντάς την «Δέσποινά μας, κυρία μας Μαριάμ».

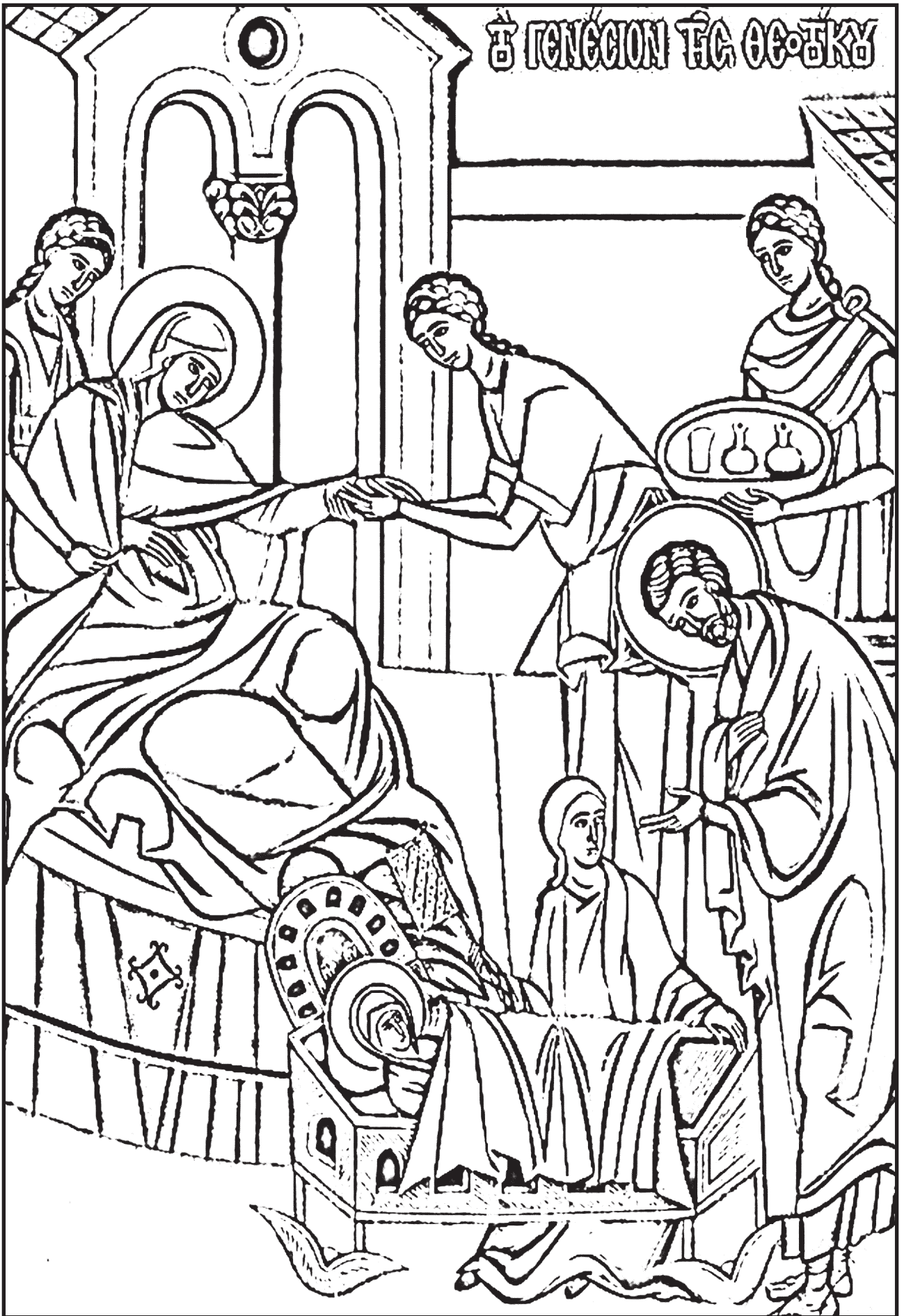

Εικόνα διπλανής σελίδας

Από το βιβλίο «Πιστεύω, η συνάντηση», κατηχητικό βοήθημα για παιδιά Δημοτικού, Ι.Μ. Πειραιώς, Βασ. Τσουκάτου Κορωναίου, Στέλλας Πλαταρά

Ἐ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΪΚΗΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3:

Σπουδαία «παιδιά»

Αφήνετε τα παιδιά να έρθουν σε μένα!

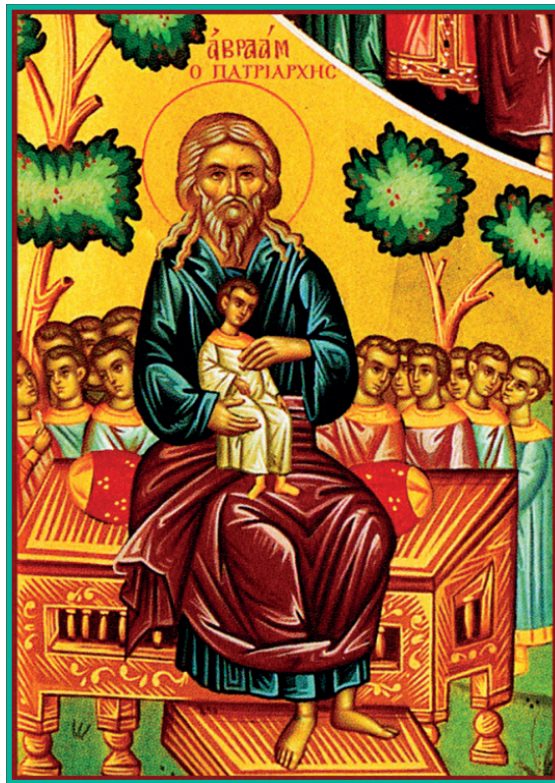
Με λίγα λόγια

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει σημαντικές πτυχές της ζωής και του έργου βιβλικών προσώπων, όπου γίνεται φανερός ο ρόλος του Θεού στη ζωή τους. Με καλοσύνη, γενναιότητα και θάρρος αντιμετώπισαν τα εμπόδια και με εμπιστοσύνη στην αγάπη και τη μέριμνα του Θεού βάδισαν δύσβατους δρόμους. Η γνωριμία μας μαζί τους

θα εμπλουτίσει τη ζωή μας. Θα μας εμπνεύσουν με το παράδειγμά τους στον δικό μας αγώνα της ζωής. Μας προτρέπουν με τη ζωή τους να τους μιμηθούμε στην αγάπη, την αυτοθυσία, τη δικαιοσύνη, την ειρήνη και τον σεβασμό στα δημιουργήματα του Θεού, που είναι αξίες ανεκτίμητες.

1. Από τη Βίβλο

Ισαάκ: Ένα παιδί-δώρο του Θεού

Ο Αβραάμ με τον μικρό Ισαάκ
και όλους τους απογόνους τους

Ο Αβραάμ και η γυναίκα του η Σάρρα είχαν γεράσει αλλά δεν είχαν αποκτήσει παιδιά. Κάποια φορά, ο Θεός είπε στον Αβραάμ: «Οι απόγονοί σου θα είναι τόσο πολλοί σαν τους κόκκους της άμμου στη γη». Ο Αβραάμ όμως δυσκολευόταν να το πιστέψει γιατί δεν είχε παιδιά. Τη νύχτα εκείνη είπε ο Θεός στον Αβραάμ: «Κοίτα τον ουρανό

και μέτρα τ' αστέρια, αν μπορείς να τα μετρήσεις. Έτσι αναρίθμητοι θα είναι και οι απόγονοί σου». Ο Αβραάμ πίστεψε ό,τι του είπε ο Θεός.

Γένεση 13, 14-18. 15, 5-6

Μια μέρα που ο Αβραάμ καθόταν μπροστά στην πόρτα της σκηνής του, σήκωσε τα μάτια του και είδε τρεις ξένους άντρες να στέκονται απέναντί του. Αμέσως έτρεξε να τους προϋπαντήσει και τους προσκύνησε σκύβοντας ως τη γη. «Σας προσκαλώ για φαγητό», είπε. Οι άντρες τον ευχαρίστησαν και κάθισαν στη σκιά μπροστά στη σκηνή.

Ο Αβραάμ ετοίμασε ένα καλό φαγητό και η Σάρρα ζύμωσε πίτες για τους άντρες. Όταν το φαγητό ήταν έτοιμο, ο Αβραάμ το έφερε έξω και το πρόσφερε στους επισκέπτες του.

Εκείνοι, όταν έφαγαν, ρώτησαν τον Αβραάμ: «Πού είναι η Σάρρα η γυναίκα σου;» Αυτός απάντησε: «Μέσα, στη σκηνή». Τότε ο ένας από τους άντρες είπε: «Του χρόνου τέτοια εποχή θα ξανάρθω και η γυναίκα σου η Σάρρα θα έχει γιο».

Η Σάρρα άκουσε τι είπε ο άντρας. Δε μπορούσε όμως να το πιστέψει. Γέλασε λοιπόν κρυφά καθώς σκεφτόταν: «Αφού γεράσαμε! Δε μπορούμε πια να αποκτήσουμε παιδιά».

Ο άντρας είπε: «Γιατί γέλασε η Σάρρα; Τίποτα δεν είναι αδύνατο για τον Θεό!»

Μετά από ένα χρόνο, ο Θεός εκπλήρωσε την υπόσχεσή του: η Σάρρα γέννησε ένα γιο. Τον ονόμασαν «Ισαάκ», που σημαίνει «γέλιο». Επειδή η Σάρρα είχε γελάσει όταν άκουσε ότι σ' ένα χρόνο θ' αποκτούσαν γιο.

Γένεση 18, 1-15. 21, 1-2

Η Φιλοξενία του Αβραάμ

Μωσής: ένα παιδί που σώθηκε απ' τα νερά

Οι Ισραηλίτες υποφέρουν στην Αίγυπτο

Τα πάρα πολύ παλιά χρόνια οι Ισραηλίτες ζούσαν υποδουλωμένοι στην Αίγυπτο. Όταν μάλιστα στον θρόνο ανέβηκε ένας νέος βασιλιάς, τα πράγματα χειροτέρεψαν. «Αυτοί οι Ισραηλίτες γίνονται ολοένα και περισσότεροι. Σύντομα θα είναι πιο δυνατοί από μας και θα μας κάνουν ό,τι θέλουν!», είπε στον λαό του.

Ο Φαραώ, λοιπόν, έδωσε διαταγή να εργάζονται οι Ισραηλίτες σκληρά. Σκέφτηκε: «Έτσι θα τους έχουμε του

χεριού μας». Τους άντρες των Ισραηλιτών τους μεταχειρίζονταν σαν να ήταν σκλάβοι. Τους υποχρέωναν να φτιάχνουν από τη λάσπη τούβλα και να χτίζουν μεγάλες πόλεις για τον Φαραώ.

Όλα αυτά όμως δεν ήταν αρκετά για τον Φαραώ. Έβγαλε τότε διαταγή και είπε: «Κάθε αγόρι που γεννιέται από τους Ισραηλίτες να το ρίχνετε στον ποταμό Νείλο. Τα κορίτσια να τα αφήνετε να ζουν». Γιατί φοβόταν μήπως οι άντρες Ισραηλίτες πληθύνουν πολύ κι αρχίσουν να πολεμούν τους Αιγύπτιους.

Έξοδος 1

Οι Ισραηλίτες στην Αίγυπτο υπηρετούσαν τον Φαραώ σαν δούλοι

Η γέννηση και η σωτηρία του Μωυσή

Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν πολύ δύσκολη για τους Ισραηλίτες. Όλους τους γονείς τούς έπιανε φόβος όταν γεννιόταν ένα αγόρι. Το ίδιο αισθάνθηκε κι ένα ανδρόγυνο που είχαν κιόλας ένα γιο και μια κόρη, αλλά απέκτησαν κι ένα τρίτο παιδί. Ήταν αγόρι και ήταν πολύ όμορφο.

Η μητέρα λυπήθηκε πολύ. Δεν ήθελε να ρίξουν οι στρατιώτες το παιδί της στον ποταμό Νείλο. Γι' αυτό τον λόγο, το έκρυβε. Το παιδί όμως μεγάλωνε και η μητέρα του δε μπορούσε πια να το κρύβει. Πήρε ένα καλάθι, έβαλε το παιδί μέσα και το άφησε στις καλάμιές, στις όχθες του Νείλου. Έβαλε και την αδερφή του παιδιού να παρακολουθεί από μακριά τι θα γίνει.

Τότε ήρθε η κόρη του Φαραώ με τις υπηρέτριές της για να λουστεί στον Νείλο. Κάποια στιγμή, πρόσεξε το καλάθι ανάμεσα στα καλάμια κι έστειλε τη δούλη της να το πάρει. Το άνοιξε και είδε μέσα ένα μικρό αγόρι που έκλαιγε. Το λυπήθηκε και είπε: «Αυτό είναι εβραιόπουλο».

Η εύρεση του Μωυσή όπως την εμπνεύστηκαν στην Ευρώπη του Μεσαίωνα

Τότε η Μαριάμ, η αδερφή του παιδιού, ρώτησε την κόρη του Φαραώ: «Να πάω να σου φωνάξω μια γυναίκα από τις Ισραηλίτισσες, να σου θηλάζει το παιδί;».

Η κόρη του Φαραώ της λέει: «Πήγαινε». Πάει το κορίτσι και φωνάζει τη μητέρα του παιδιού. «Πάρε αυτό το παιδί», της λέει η βασιλοπούλα «και θήλασέ το για μένα, κι εγώ θα σου δίνω την αμοιβή σου». Έτσι η μητέρα

πήρε πάλι το παιδί κοντά της. Όταν αυτό μεγάλωσε, το έφερε στην κόρη του Φαραώ. Εκείνη το υιοθέτησε και του έδωσε το όνομα Μωυσής.

Έξοδος 2, 1-10

Η Φλεγόμενη Βάτος

Κάποια μέρα ο Μωυσής ήρθε με τα πρόβατά του στο βουνό Χωρήβ. Τότε του φανερώθηκε ο Θεός μέσα σε μια πύρινη φλόγα που έβγαινε από μια βάτο. Ο Μωυσής είδε πως η βάτος, ενώ είχε πάρει φωτιά κι ήταν μέσα στις φλόγες, δεν καιγόταν να γίνει στάχτη. Είπε λοιπόν: «Ας πάω να δω αυτό το παράδοξο θέαμα: γιατί δεν καίγεται η βάτος;».

Μόλις πλησίασε, άκουσε μια φωνή μέσα από τη βάτο: «Μωυσή, Μωυσή». Αυτός απάντησε: «Ορίστε». «Μην πλησιάσεις εδώ», είπε η φωνή... «Βγάλε τα σανδάλια από τα πόδια σου, γιατί ο τόπος όπου στέκεσαι είναι τόπος άγιος. Εγώ είμαι ο Θεός των προγόνων σου, ο Θεός του Αβραάμ, ο Θεός του Ισαάκ, ο Θεός του Ιακώβ». Τότε ο Μωυσής σκέπασε το πρόσωπό του, γιατί φοβόταν να κοιτάξει τον Θεό.

Ο Θεός συνέχισε: «Είδα τη δυστυχία του λαού μου στην Αίγυπτο, και άκουσα την κραυγή τους εξαιτίας των καταπιεστών τους. Ξέρω τα βάσανά τους. Γι' αυτό κατέβηκα να τους γλιτώσω από τους Αιγυπτίους και να τους οδηγήσω σε μια χώρα μεγάλη και εύφορη. Πήγαινε στον Φαραώ και πες του να ελευθερώσει τον λαό μου».

Έξοδος 3, 1-10

* Πολλές φορές, σε χριστιανικές εικόνες και τοιχογραφίες, μέσα στη φλεγόμενη βάτο, εικονίζεται η Παναγία με τον Χριστό στην αγκαλιά της. Η φλεγόμενη και μη καιόμενη βάτος θεωρείται ότι προαναγγέλλει την Παναγία και το θαύμα της σύλληψης και γέννησης του Χριστού, καθώς η Παναγία δέχτηκε μέσα της τον ίδιο τον Θεό, τη φωτιά της θεϊκής ουσίας, αλλά αυτό δεν την κατέκαψε.

Δραστηριότητες

1. Υπάρχουν δίπλα μας παιδιά με γονείς μετανάστες και ακόμα και παιδιά που μεταναστεύουν ασυνόδευτα, μόνα.
 - Βάλτε τον εαυτό σας στη θέση τους. Πώς αισθανθήκατε όταν έπρεπε για πρώτη φορά να κάνετε κάτι εντελώς μόνοι; Γράψτε το περιστατικό και τα συναισθήματά σας.
 - Από τα βιβλία που έχετε διαβάσει και τις ιστορίες που ξέρετε, διηγηθείτε στην τάξη: ποιες δυσκολίες μπορεί να αντιμετωπίζουν τα παιδιά στους νέους τόπους που βρέθηκαν, για τον αγώνα που δίνουν καθημερινά για να βοηθήσουν την οικογένειά τους, για την επιμονή τους να γίνουν κάποια στιγμή «σπουδαίοι».
2. Διαβάστε την ιστορία του μικρού Χριστού που έφυγε με την οικογένειά του στην Αίγυπτο. Συζητήστε στην τάξη. Πότε φεύγει ένα παιδί από τον τόπο του;

3. Παρατηρήστε την εικόνα του Μωυσή που βρίσκεται στη Μονή του Σινά και φτιάχτηκε τον 12ο αιώνα. Έχετε ένα λεπτό για να απαντήσετε σε κάθε ένα από τα ερωτήματα:

- Τι βλέπεις; (απλή περιγραφή)
- Τι σκέφτεσαι γι' αυτό που βλέπεις; (συναισθήματα, πληροφορίες, κ.λπ.)
- Τι άλλο θα ήθελες να μάθεις;

Δαβίδ: Το βοσκόπουλο της Βηθλεέμ που έγινε ο δοξα- σμένος βασιλιάς των Ιουδαίων

Ο μικρός Δαβίδ χρίζεται βασιλιάς του Ισραήλ

Στην Ιουδαία εκείνα τα παλιά χρόνια βασίλευε ο Σαούλ. Όταν ανέβηκε στον θρόνο ήταν σεμνός και συνετός βασιλιάς, μα σιγά σιγά ο εγωισμός του τον τύφλωσε κι έγινε σκληρός και τυραννικός. Τότε ζούσε και ο μεγάλος προφήτης Σαμουήλ. Ο Θεός είπε στον Σαμουήλ: «Ο Σαούλ δεν μπορεί πια να είναι βασιλιάς του Ισραήλ. Γέμισε το δοχείο σου με λάδι και πήγαινε στην πόλη Βηθλεέμ, στον Ιεσσαί, γιατί έχω βρει ανάμεσα στους γιους του τον βασιλιά που χρειάζομαι».

Ο Σαμουήλ έκανε όπως του είπε ο Θεός και πήγε στη Βηθλεέμ. Ο Ιεσσαί παρουσίασε επτά από τους γιους του στο Σαμουήλ. Κανέναν όμως απ' αυτούς δεν είχε διαλέξει ο Θεός.

Ο Σαμουήλ ρώτησε τον Ιεσσαί: «Αυτά είναι όλα τα παιδιά σου;». Ο Ιεσσαί απάντησε: «Απομένει ακόμα ο μικρότερος, αλλά αυτός βόσκει τα πρόβατα. Το λένε Δαβίδ». Ο Σαμουήλ του είπε: «Στείλε και φέρ' τον».

Και ο Δαβίδ ήρθε. Τον έφεραν μπροστά στον προφήτη. Ήταν όμορφος πολύ. Είχε ξανθά μαλλιά και σπινθηροβόλο βλέμμα. Τότε ο Θεός είπε στον Σαμουήλ: «Αυτός είναι. Σήκω και χρίσε τον βασιλιά!».

Πήρε λοιπόν ο Σαμουήλ το δοχείο με το λάδι και έχρισε τον Δαβίδ. Έτσι ορίστηκε να γίνει βασιλιάς του Ισραήλ.

Από κείνη την ημέρα, ο Θεός ήταν μαζί με τον Δαβίδ.

Α' Βασιλειών 16, 1-13

Δαβίδ και Γολιάθ

Τον καιρό που ο Σαούλ ήταν βασιλιάς, γίνονταν συνέχεια πόλεμοι ανάμεσα στον ισραηλιτικό λαό και στους εχθρούς του, τους Φιλιισταίους.

Κάποια μέρα, οι Φιλιισταίοι ήρθαν πάλι ως τα σύνορα και έστησαν το στρατόπεδό τους. Τότε κάλεσε ο βασιλιάς Σαούλ τους άντρες του Ισραήλ να πάρουν τα όπλα. Πήγαν στον πόλεμο και τα αδέρφια του Δαβίδ. Αλλά ο Δαβίδ ήταν πολύ νέος για να γίνει στρατιώτης. Έπρεπε να μείνει κοντά στον πατέρα του και να φυλάγει τα πρόβατα.

Όταν ο Σαούλ και οι Ισραηλίτες ήρθαν στα σύνορα, βγήκε από το στρατόπεδο των Φιλισטיών ένας πολεμιστής. Ονομαζόταν Γολιάθ και ήταν ψηλός σα γίγαντας. Φορούσε βαριά πανοπλία και χάλκινη περικεφαλαία. Είχε ένα βαρύ σπαθί και ένα τεράστιο ακόντιο. Ένας άλλος στρατιώτης τού κουβαλούσε την ασπίδα του.

Ο Γολιάθ κάθε μέρα έβγαινε από το στρατόπεδο και φώναζε στους Ισραηλίτες: «Ποιος από σας τολμά να αναμετρηθεί μαζί μου; Ας έρθει κάποιος να παλέψει μαζί μου. Αν με νικήσει, κερδίσατε τον πόλεμο. Αν όμως τον

νικήσω, τότε κερδίσαμε εμείς τον πόλεμο, κι εσείς θα γίνετε σκλάβοι μας». Κανείς όμως από τους Ισραηλίτες δεν τολμούσε να αναμετρηθεί με τον Γολιάθ.

Μια μέρα, ο Ιεσσαί έστειλε τον Δαβίδ στο στρατόπεδο για να μάθει πώς είναι οι γιοι του. Την ώρα που ο Δαβίδ μιλούσε με τα αδέρφια του, ο Γολιάθ για μια ακόμη φορά προκάλεσε τους Ισραηλίτες σε μονομαχία. Τότε ο Δαβίδ πήγε στον Σαούλ και του είπε: «Βασιλιά μου, δεν φοβάμαι εγώ αυτόν τον Φιλισταίο που κοροϊδεύει τον λαό του Θεού. Θέλω να παλέψω μαζί του!» Ο Σαούλ όμως απάντησε: «Αυτό είναι αδύνατο! Εσύ είσαι πολύ νέος, ενώ ο Φιλισταίος είναι έμπειρος πολεμιστής!»

Τότε ο Δαβίδ του είπε: «Όταν έβοσκα τα πρόβατα του πατέρα μου, ερχόταν μερικές φορές κανένα λιοντάρι ή καμιά αρκούδα και άρπαζε ένα πρόβατο. Τότε εγώ έτρεχα ξοπίσω τους, τα σκότωνα και γλίτωνα το πρόβατο. Ο Θεός με γλίτωσε από τα νύχια του λιονταριού και της αρκούδας. Αυτός θα με γλιτώσει κι από τα χέρια του Γολιάθ.

Τότε ο Σαούλ είπε στον Δαβίδ: «Πήγαινε, κι ας είναι ο Θεός μαζί σου!»

Έδωσε στον Δαβίδ τη δική του πανοπλία και του φόρεσε την περικεφαλαία του. Ο Δαβίδ ζώστηκε το ξίφος του Σαούλ πάνω από την πανοπλία και έκανε μερικά βήματα. Η πανοπλία όμως του ήταν πολύ μεγάλη και πολύ βαριά. Ο Δαβίδ είπε στον Σαούλ: «Αυτή η πανοπλία δεν είναι για μένα» και την έβγαλε.

Ύστερα ο Δαβίδ πήγε στο ποτάμι και διάλεξε πέντε λιθαράκια. Τα έβαλε στο ποιμενικό σακούλι του. Πήρε στο χέρι το ραβδί του και τη σφεντόνα του και πλησίασε τον Γολιάθ.

Ο Φιλισταίος κοίταξε τον Δαβίδ και γέλασε που τον είδε τόσο νέο. Ο Δαβίδ όμως πήρε ένα λιθάρι από το σακούλι του, το έβαλε στη σφεντόνα και το έριξε στο κεφάλι του Γολιάθ. Τότε ο Γολιάθ έπεσε με το πρόσωπο στη γη.

Όταν οι Φιλισταίοι είδαν ότι σκοτώθηκε ο ισχυρότερος ανάμεσα στους άντρες τους, τράπηκαν σε φυγή. Τώρα πια ο Δαβίδ ήταν ξακουστός. Δεν γύρισε πίσω στην οικογένειά του. Ο βασιλιάς Σαούλ τον κράτησε κοντά του στο παλάτι.

Αργότερα τον έκανε και αρχηγό του στρατού. Από τότε ο Δαβίδ έγινε για όλη τη χώρα το σύμβολο της λεβεντιάς και της ομορφιάς. Οι κοπέλες στα πανηγύρια τραγουδούσαν:

Ο Σαούλ νίκησε χιλιάδες,
Μα ο Δαβίδ νίκησε μυριάδες!

Α' Βασιλειών 17 - 18

Το διάσημο άγαλμα του Μιχαήλ Άγγελου κρατάει στον ώμο του μια σφεντόνα με πέτρες, για να θυμίζει τη νίκη του Δαβίδ απέναντι στον Γολιάθ

Ο Δαβίδ ανακηρύσσεται βασιλιάς

Όλες οι φυλές των Ισραηλιτών ήρθαν στον Δαβίδ και του είπαν: «Εμείς είμαστε σάρκα και αίμα σου. Ακόμα και τον καιρό που ο Σαούλ ήταν βασιλιάς, εσύ ήσουν που οδηγούσες τους Ισραηλίτες στον πόλεμο και τους έφερνες πίσω. Ο Κύριος σου είχε πει από τότε ότι εσύ θα οδηγούσες κάποτε τον λαό του, τον Ισραήλ, και θα γινόσουν ηγεμόνας του».

Έτσι όλοι οι πρεσβύτεροι του λαού ήρθαν στον Δαβίδ, κι εκείνος έκανε μαζί τους συμφωνία. Και έχρισαν τον Δαβίδ βασιλιά του Ισραήλ. Ο Δαβίδ ήταν τριάντα ετών όταν έγινε βασιλιάς και βασίλεψε σαράντα χρόνια.

Β' Βασιλειών 5, 1-5

Όταν ο Δαβίδ νίκησε όλους τους εχθρούς του, ύμνησε τον Θεό με τα παρακάτω λόγια:

Εσύ είσαι Κύριε, το καταφύγιό μου,
το φρούριό μου
κι ο ελευθερωτής μου.

Θεέ μου εσύ είσαι ο βράχος μου,
όπου και καταφεύγω
η ασπίδα μου κι η δύναμη
που με λυτρώνει...
Είσαι ο σωτήρας, που με σώζει
από την αδικία...

Β' Βασιλειών 22, 1-5

- 2 Θα σ' εξυμνήσω, Κύριε,
γιατί με γλίτωσες·
και δεν άφησες να χαρούν
για μένα οι εχθροί μου.
- 3 Κύριε, Θεέ μου·
σου ζήτησα βοήθεια
και με θεράπευσες.
- 9 Σ' εσένα κράζω, Κύριε,
σ' εσέ προσεύχομαι, τον Κύριό μου.
- 12 Τη θλίψη μου την άλλαξες σ' ευφρόσυνο χορό·
μου έβγαλες τα πένθημα
και τη χαρά με ντύνεις.

Ψαλμός 30

Ιωάννης ο Βαπτιστής

Ο Ζαχαρίας, η Ελισάβετ και ο μικρός Ιωάννης

Ο Ιωάννης ενήλικος

Την εποχή εκείνη, στον ναό της Ιερουσαλήμ ιερέας ήταν ο Ζαχαρίας. Η γυναίκα του λεγόταν Ελισάβετ. Ο Ζαχαρίας και η Ελισάβετ ήταν ηλικιωμένοι και δεν είχαν παιδιά.

Μια μέρα πήγε ο Ζαχαρίας στον ναό. Πολλοί άνθρωποι στέκονταν εκεί και προσεύχονταν. Μόνο ο ιερέας επιτρεπόταν να μπει στο εσωτερικό του ναού, για να προσευχηθεί και να θυμιάσει. Ο Ζαχαρίας μπήκε μέσα στον ναό. Όταν στάθηκε μπροστά στο θυσιαστήριο, του εμφανίστηκε ξαφνικά ένας άγγελος. Ο Ζαχαρίας τάραχτηκε. Ο άγγελος όμως του είπε:

«Μη φοβάσαι Ζαχαρία! Ο Θεός άκουσε την προσευχή σου· η γυναίκα σου η Ελισάβετ θα σου γεννήσει γιο, και θα του δώσεις το όνομα Ιωάννης. Όταν θα μεγαλώσει, θα πει στους ανθρώπους: «Ετοιμαστείτε! Ο Θεός σάς έστειλε τον Μεσσία!»

Ο Ζαχαρίας είπε στον άγγελο: «Η γυναίκα μου η Ελισάβετ κι εγώ είμαστε περασμένης ηλικίας. Δεν μπορούμε πια ν' αποκτήσουμε παιδιά!»

Ο άγγελος του αποκρίθηκε: «Εγώ είμαι ο Γαβριήλ, και βρίσκομαι κοντά στον Θεό. Ο Θεός μ' έστειλε να σου μιλήσω και να σου αναγγείλω αυτή την ευχάριστη είδηση. Επειδή όμως δεν πίστευες στα λόγια μου, απ' αυτή τη στιγμή θα χάσεις τη λαλιά σου, ως τη μέρα που θα γεννηθεί το παιδί».

Ο λαός στο μεταξύ περίμενε να βγει ο Ζαχαρίας από το θυσιαστήριο και να τους ευλογήσει. Όλοι απορούσαν για την αργοπορία του. Όταν όμως βγήκε, δε μπορούσε να τους μιλήσει και κατάλαβαν ότι είχε δει κάποιο όραμα.

Ο Ζαχαρίας γύρισε στο σπίτι του. Η Ελισάβετ σύντομα κατάλαβε ότι θα αποκτήσει παιδί. Χάρηκε πάρα πολύ και είπε: «Ο Θεός δε με ξέχασε! Αυτός μου χάρισε τούτο το παιδί».

Σύντομα η Ελισάβετ γέννησε το παιδί της. Ήταν αγόρι, όπως το είχε πει ο άγγελος. Οι γείτονες και οι συγγενείς ήρθαν να δουν το παιδί και να χαρούν μαζί με την Ελισάβετ. Τη ρώτησαν: «Πώς θα ονομαστεί το παιδί; Σίγουρα Ζαχαρίας, όπως ο πατέρας του». Η Ελισάβετ όμως απάντησε: «Όχι, θα ονομαστεί Ιωάννης». Τότε της είπαν: «Μα δεν υπάρχει κανένας απ' τους συγγενείς σου

που να έχει αυτό το όνομα». Ρώτησαν τότε τον Ζαχαρία τι όνομα ήθελε να δώσει στο παιδί. Ο Ζαχαρίας πήρε μια μικρή πλάκα και έγραψε: «Ιωάννης είναι το όνομά του». Μόλις το έγραψε, ο Ζαχαρίας μπόρεσε και πάλι να μιλήσει. Αμέσως άρχισε να δοξολογεί και να ευχαριστεί τον Θεό.

Όλοι οι γείτονες θαύμασαν και έμειναν έκπληκτοι. Παντού το συζητούσαν κι ο καθένας αναρωτιόταν: «Τι θα γίνει άραγε αυτό το παιδί;».

Λουκάς 1, 5-22. 57-66

Δραστηριότητες

1. Βρείτε τί έλεγε ο Ιωάννης ο Βαπτιστής όταν μεγάλωσε. Αντί να το αναφέρετε απλά στην τάξη, μπείτε στον ρόλο κάποιου που είδε και άκουσε το κήρυγμα του Βαπτιστή.
2. Ο Ιωάννης μεγάλωσε και έγινε πραγματικά σπουδαίος. Χωριστείτε σε ομάδες των τεσσάρων, χωρίστε ένα χαρτόνι στα 4, και ζωγραφίστε τον εαυτό σας όπως θέλετε να είναι στο μέλλον. Δώστε έμφαση στον χαρακτήρα του μελλοντικού σας εαυτού!

2. Από την εικονογραφία

Σπουδαία παιδιά στην Αγία Γραφή συναντάμε πολλά, και πολλά εικονίζονται σε τοιχογραφίες και εικόνες, βυζαντινές αλλά και πιο πρόσφατες. Δείτε δύο περιπτώσεις που τραβούν την προσοχή, μαζί με λίγα λόγια για την ιστορία τους.

Οι Επτά αδελφοί Μακκαβαίοι

Στα χρόνια που βασίλευε στη Συρία ο Αντίοχος, γύρω στο 173 π.Χ., ζούσαν με τη μητέρα τους Σολομονή επτά αδέρφια που ονομάζονταν Μακκαβαίοι.

Ο βασιλιάς τούς έταξε δόξες και τιμές και πολλές απολαύσεις αν καταπατούσαν τον Μωσαϊκό νόμο, που ήταν ο νόμος του Θεού. Τότε τα επτά αδέρφια απάντησαν στον Αντίοχο με γενναιότητα, ότι αυτά που τους πρόσφερε ήταν πολύ χειρότερα από τον θάνατο, γιατί ήταν παράνομα, αντίθετα με τον νόμο του Θεού, που τους είχε διδάξει ο σοφός δάσκαλός τους Ελεάζαρ.

Εξοργισμένος τότε ο Αντίοχος, με τροχούς, φωτιά και ακόντια, έναν–έναν τους σκότωσε όλους. Όταν είδε αυτό η μητέρα τους Σολομονή, ρίχτηκε μόνη της στη φωτιά και έτσι όλοι μαζί πήραν το στεφάνι του μαρτυρίου. Ο σεβαστός τους δάσκαλος ήδη είχε δεχθεί πιο πριν τον θάνατο στη φωτιά για τον ίδιο λόγο.

Τα ονόματα των Επτά Μακκαβαίων είναι: Αβείμ (ή Άβιβος), Αντώνιος (ή Αντωνίνος), Γουρίας, Ελεάζαρος, Ευσέβωνας, Αχείμ, Μάρκελλος (ή Σάμωνας, ή Εύλαλος ή Μάρκος).

Η Μαρία, παιδί του Ιωακείμ και της Άννας

Ο Ιωακείμ και η Άννα ήταν πολύ πιστοί και ευσεβείς άνθρωποι. Είχαν φτάσει σε μεγάλη πια ηλικία χωρίς να μπορέσουν ν' αποκτήσουν παιδιά. Καθημερινά όμως προσεύχονταν γι' αυτό με όλη τους την καρδιά και ο Θεός άκουσε τις προσευχές τους. Τους χάρισε ένα κοριτσάκι γεμάτο καλοσύνη που το ονόμασαν Μαρία. Οι γονείς του ήταν πολύ ευτυχισμένοι και ήθελαν να ευχαριστήσουν τον Θεό, αφού το παιδί αυτό ήταν δώρο δικό του.

Όταν λοιπόν η Παναγία έγινε τριών χρόνων, την πήγαν στον Ναό των Ιεροσολύμων και την εμπιστεύτηκαν στους ιερείς, για να τη μεγαλώσουν. Ο Αρχιερέας του Ναού, ο Ζαχαρίας, την υποδέχτηκε με μεγάλη χαρά. Η Μαρία έμεινε εκεί για δέκα χρόνια και όσο μεγάλωνε γινόταν όλο και πιο πιστή και πιο ενάρετη. Μέσα στον Ναό έμαθε να προσεύχεται και να λατρεύει τον Θεό.

Μια προφητεία, πριν πολλά πολλά χρόνια, μιλούσε για τη μητέρα του Λυτρωτή, τη γυναίκα εκείνη που θα ήταν η πιο ξεχωριστή απ' όλες τις άλλες γυναίκες. Και αυτή ήταν η Μαρία, που έγινε η Θεοτόκος, δηλαδή εκείνη που γέννησε τον Θεό, η Μητέρα του Θεού. Εκείνη που όλοι οι χριστιανοί αγαπούν και τιμούν ονομάζοντάς την Παναγία.

Δραστηριότητα

1. Δύο άλλες εικόνες παιδιών που συναντάμε πολύ συχνά είναι αυτές του Αγίου Μάμα¹ και του Αγίου Κήρυκου²: Χωριστείτε σε δύο ομάδες και φτιάξτε ένα πόστερ για το κάθε παιδί-Άγιο. Πότε έζησαν; Πού; Γιατί τους θεωρούμε αγίους; Γιατί οι αγιογράφοι τούς εικονίζουν με αυτόν τον ιδιαίτερο τρόπο; Πότε γιορτάζουν; Σε ποια μέρη γιορτάζονται; Με ποιο τρόπο;

1 Άγιος Μάμας

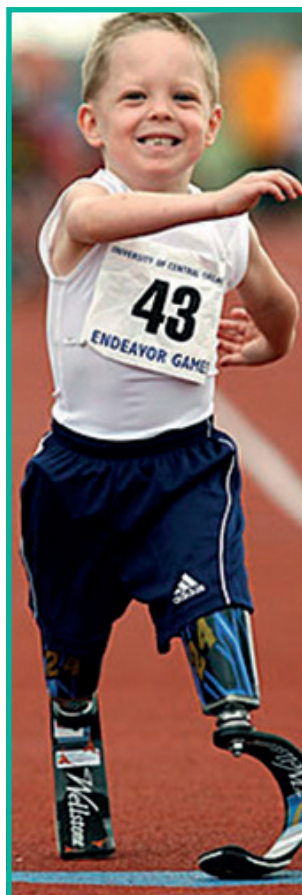
2 Άγιος Κήρυκος

3. Από την καθημερινή ζωή

Παιδιά με αναπηρία

Το Δώρο της Ζωής είναι για όλα τα παιδιά, για όλους τους ανθρώπους. Οι συμμαθητές με αναπηρία έχουν κι αυτοί ανάγκη να παίξουν, να διασκεδάσουν, να χαρούν. Όλοι, λοιπόν, αγωνιζόμαστε. Μαζί τους χαιρόμαστε το δώρο της Ζωής.

Δραστηριότητες

1. Ο Μωυσής είχε μια δυσκολία στην ομιλία. Τραύλιζε. Συζητήστε στην τάξη αν η αναπηρία του αυτή ήταν ένα εμπόδιο στο να τον καλέσει ο Θεός να οδηγήσει τον λαό Του στη Γη της Επαγγελίας. Είναι η αναπηρία εμπόδιο στον αγώνα της ζωής;
2. Προβληματιστείτε: Πώς είναι μια μέρα στο σχολείο ενός συμμαθητή μας σε αναπηρικό αμαξίδιο; Είναι το σχολείο έτοιμο γι' αυτό; Μελετήστε τους χώρους του σχολείου, τον εξοπλισμό, τις αίθουσες, το μάθημα. Προτείνετε αλλαγές που θα βελτιώσουν τη ζωή του και θα κάνουν πιο εύκολη τη φοίτησή του στο σχολείο.

Παιδιά που αγωνίζονται να βοηθήσουν την οικογένειά τους

Σε πολλές χώρες η παιδική εργασία στερεί από τα παιδιά τις ευκαιρίες που εμείς, εδώ, θεωρούμε αυτονόητες, ότι κάθε παιδί, δηλαδή, πρέπει να τις έχει. Ευκαιρίες για παιχνίδι, για μόρφωση, για ανάπτυξη. Η ζωή στις χώρες αυτές είναι δύσκολη. Η φτώχεια αγγίζει σχεδόν όλους τους κατοίκους τους. Έτσι, οι μικροί συνομήλικοί μας αναγκάζονται να βοηθήσουν την οικογένειά τους στον αγώνα για τον «άρτο τον επιούσιο».

Δραστηριότητα

1. Αν και στην Ευρώπη απαγορεύεται να δουλεύουν τα παιδιά, αυτό δεν ίσχυε πάντα. Βρείτε ιστορίες παιδιών, π.χ. στη λογοτεχνία, που εργάζονταν ή ρωτήστε τους παππούδες σας. Πότε απαγορεύτηκε επίσημα η παιδική εργασία; Με ποια συμφωνία;

Παιδιά με οικογενειακά προβλήματα

Παρότι οι οικογένειες είναι συνήθως αγαπημένες και ενωμένες, συμβαίνει κάποιες φορές οι γονείς ή τα παιδιά να αισθάνονται αδύναμοι να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα. Οι γονείς είναι κουρασμένοι και φοβισμένοι και γι' αυτό πολλές φορές δεν αντιδρούν ψύχραιμα αλλά με θυμό ή ακόμα και με βία στους γύρω τους.

Η ζωή μπορεί να γεμίζει τότε με ένταση, και τα παιδιά να δυσκολεύονται να καταλάβουν γιατί οι γονείς συμπεριφέρονται με τρόπους που τα στενοχωρούν. Τέτοια προβλήματα μπορεί να κρατούν λίγο ή και περισσότερο. Αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να μιλάμε για

αυτά στους ανθρώπους που εμπιστευόμαστε, που θα μας πουν λόγια παρηγοριάς ή θα μας δώσουν μια αγκαλιά που τόσο χρειαζόμαστε.

Ακόμα, πρέπει να προσέχουμε να μην ξεσπάμε για τα προβλήματά μας ιδιαίτερα σε ανθρώπους που δεν τα ξέρουν και δε φταίνει για αυτά. Αυτό είναι δύσκολη κατάκτηση για όλους τους ανθρώπους, αλλά θεραπεύει την καρδιά μας. Πρέπει να πολεμάμε τον θυμό με αγάπη!

Παιδιά «θαύματα»

Τι σημαίνει παιδί–θαύμα; Η φράση αυτή χρησιμοποιείται για να περιγράψει παιδιά τα οποία σκέφτονται πολύ ωριμότερα ή έχουν την ικανότητα να συνθέτουν πολύ ανώτερες δημιουργίες από τα άλλα παιδιά της ηλικίας τους. Με τον τρόπο αυτό εντυπωσιάζουν και ξεχωρίζουν. Πολλές φορές τέτοια παιδιά τα ονομάζουμε και «χαρισματικά».

Τι σημαίνει όμως χάρισμα; Σε παλιότερες εποχές, το

χάρισμα σήμαινε ευστροφία χαρισμένη από τον Θεό, κυρίως στα μαθήματα και στις τέχνες.

Η σύγχρονη επιστήμη μας επιβεβαιώνει κάτι που η πίστη λέει από τους αρχαίους ακόμη καιρούς: ότι χαρίσματα δεν έχει μόνο το μυαλό, αλλά και η ψυχή. Ότι δηλαδή «θαύμα» ή χαρισματικός είναι και εκείνος ο άνθρωπος που εύκολα καταλαβαίνει τα συναισθήματα και τη διάθεση των άλλων και ανταποκρίνεται σε αυτά με τον πλέον κατάλληλο τρόπο.

Ο Βόλφγκανγκ Μότσαρτ ήταν ένα πολύ διάσημο παιδί-θαύμα στην Ευρώπη του 1700. Συνέθετε δύσκολα έργα από πολύ μικρός, και οι βασιλιάδες της Ευρώπης συναγωνίζονταν να τον φιλοξενήσουν στα παλάτια τους και να τον ακούσουν!

Δραστηριότητες

1. Κάνετε μια έρευνα: Χωριστείτε σε 4 ομάδες. Σε κάθε ομάδα βρείτε πληροφορίες για ένα παιδί-θαύμα από την αρχαία εποχή ως σήμερα. Παρουσιάστε τις ιστορίες τους στην τάξη.
2. Συζητήστε: Αρκεί να έχεις ένα χάρισμα για να ζεις καλά και ισορροπημένα; Τι άλλο νομίζετε ότι χρειάζεται;
3. Βρείτε και γράψτε στον πίνακα τη λίστα με τα είδη νοημοσύνης που έφτιαξε ο επιστήμονας H. Gardner. Πώς θα ήταν ένα παιδί-θαύμα με κάθε ένα από τα είδη νοημοσύνης;

Παιδιά με γονείς μετανάστες

Τα τελευταία χρόνια, μαθαίνουμε συχνά τέτοιες ειδήσεις: «Ακόμα ένα ξημέρωμα βρίσκει το λιμάνι του Πειραιά πλημμυρισμένο από δεκάδες πρόσφυγες και μετανάστες που φτάνουν από τα νησιά με τα πλοία της γραμμής».

Ειδήσεις 25/02/2016

Ο δρόμος προς την ασφάλεια και την ευτυχία είναι μακρύς και επίπονος. Το όνειρο μιας ζωής χωρίς πόλεμο και κίνδυνο είναι πολύ δυνατό. Γι' αυτό και τα παιδιά μοιράζονται με τους γονείς τους το μακρύ ταξίδι. Είναι η μόνη διέξοδος που έχουν προς την ειρήνη και την ασφάλεια.

Ασυνόδευτα παιδιά μετανάστες

Πολλά παιδιά, που άφησαν την πατρίδα τους επειδή κινδύνευαν, βρέθηκαν σε ξένη χώρα πρόσφυγες, χωρίς

τους γονείς τους. Μπορεί να έχασαν τους γονείς τους στο μακρύ ταξίδι της προσφυγιάς.

Όπως όλα τα παιδιά, έχουν την ανάγκη φροντίδας, την ανάγκη να βρεθούν σε μια αγκαλιά που θα τα κάνει να νιώσουν ασφάλεια και αγάπη. Γιατί όλα τα παιδιά πρέπει να μεγαλώνουν με αγάπη και ασφάλεια.

Δραστηριότητες

1. Επιλέξτε μια εικόνα από τις παραπάνω (σελ. 118/61 -62, 119/62, 120/62, 121/63). Σκεφτείτε και γράψτε την ιστορία του παιδιού-πρόσφυγα που βλέπετε στην εικόνα. Πώς ήταν η ζωή του πριν; Τι άλλαξε πλέον; Ποιες είναι οι σκέψεις και τα συναισθήματά του;
2. Βρείτε τραγούδια για την προσφυγιά και τους πρόσφυγες, ελληνικά ή και ξένα. Ακούστε τα στην τάξη. Ποια συναισθήματα κυριαρχούν;
3. Φτιάξτε μια παγωμένη εικόνα: με το σώμα και την έκφρασή σας, αναπαραστήστε μια εικόνα προσφυγιάς. Τι θέλετε να τονίσετε;

Όλα τα παιδιά μπορούν να γίνουν «σπουδαία»!

Όλοι οι άνθρωποι γεννιόμαστε ίσοι.

Όπως τα βρέφη της φωτογραφίας, όλοι χρειαζόμαστε φαγητό, προστασία και αγάπη για να ζούμε ευτυχισμένοι.

Μπορεί κάποιος να γίνει σπουδαίος; Πώς μπορεί να γίνει αυτό; Και ποιος άνθρωπος δε θα το ήθελε, να είναι σπουδαίος και όλοι να τον θαυμάζουν και να τον αγαπούν!

Η απάντηση που μας δίνει η ζωή αλλά και η επιστήμη είναι πολύ συγκεκριμένη: ο κάθε άνθρωπος μπορεί να γίνει σπουδαίος! Δεν είναι, όμως, σπουδαίος αυτός που γεννιέται σε σπουδαία οικογένεια ή έχει μια ξεχωριστή ικανότητα, όταν δεν κάνει καμία προσπάθεια να γίνει καλύτερος.

Σπουδαίοι γίνονται οι άνθρωποι που καλλιεργούν τα χαρίσματα και τις ικανότητες που τους δόθηκαν και δεν τα παραπετούν ή δεν αρκούνται μόνο σ' αυτά. Σπουδαίοι γίνονται οι άνθρωποι που καλλιεργούν τα χαρίσματά τους για να προσφέρουν στους συνανθρώπους τους, στη χώρα τους, στην ανθρωπότητα όλη.

Η καλοσύνη και η αγάπη είναι, δηλαδή, εκείνες που κάνουν έναν «έξυπνο» ή «ταλαντούχο» άνθρωπο

σπουδαίο. Τότε όλοι πραγματικά θαυμάζουν και εκτιμούν αυτό το κορίτσι ή αυτό το αγόρι.

Ένας σημαντικός τρόπος για να γίνεις σπουδαίος/σπουδαία είναι να μαθαίνεις όσα περισσότερα μπορείς. Η κάθε μέρα σου στο σχολείο είναι πολύτιμη για να το καταφέρεις.

Μάθε για τους ανθρώπους και τα δημιουργήματά τους! Μάθε τις ιστορίες τους και τις επιστήμες τους! Ακόνισε την περιέργειά σου και την ικανότητά σου να ζεις σε ομάδα!

Ο διψασμένος κότσυφας (λαϊκό παραμύθι από το Μπαγκλαντές)

Μια φορά κι έναν καιρό, ζούσε στο δάσος ένας κότσυφας. Μια μέρα ο κότσυφας ήταν πολύ διψασμένος, αλλά όσο κι αν έψαχνε για νερό δεν έβρισκε πουθενά. Στο τέλος πέταξε στην κορυφή ενός ψηλού δέντρου κι αγνάντεψε τριγύρω. Μακριά στο βάθος είδε έναν κήπο. «Εκεί θα βρω νερό», σκέφτηκε και πέταξε βιαστικά προς τα κει.

Μόλις έφτασε στον κήπο, είδε ένα παλιό πιθάρι. «Εδώ θα πιω νερό», σκέφτηκε και γαντζώθηκε στο στόμιο του πιθαριού. Πραγματικά στο πιθάρι είχε νερό. Το νερό όμως ήταν λίγο. Έφτανε δεν έφτανε μέχρι τη μέση του πιθαριού. Έτσι ο κότσυφας, όσο κι αν έσκυβε, κι αν προσπαθούσε, δεν μπορούσε να πει.

Μια πάπια που τριγυρνούσε στον κήπο και τον είδε του είπε: «Άδικα προσπαθείς. Δεν θα τα καταφέρεις. Το νερό ίσα που καλύπτει τον πάτο». Ο κότσυφας την άκουσε, αλλά δεν απάντησε. Λίγο αργότερα τον πλησί-ασε μια χήνα και του είπε: «Ε, κότσυφα, τόση ώρα προσπαθείς και σταγόνα νερό δεν ήπιες. Δεν κουράστηκες; Παράτα τα πια!».

Ο κότσυφας την άκουσε αλλά ούτε και σ' αυτήν απάντησε. Σταμάτησε για λίγο να προσπαθεί για να σκεφτεί τι θα κάνει. Τότε πέρασε απ' το μυαλό του μια σπουδαία ιδέα. Άρχισε αμέσως να μαζεύει με το ράμφος του πετραδάκια και να τα ρίχνει μέσα στο πιθάρι. Το νερό άρχισε σιγά σιγά να ανεβαίνει. Όσο περισσότερα πετραδάκια έριχνε τόσο ψηλότερα ανέβαινε το νερό, μέχρι που έφτασε στο στόμιο του πιθαριού.

Τότε ο κότσυφας βούτηξε μέσα το ράμφος του και ήπια, ήπια μέχρι που ξεδίψασε. Μετά γύρισε και είπε στην πάπια και τη χήνα που κοίταζαν απορημένες: «Τώρα καταλαβαίνετε γιατί δεν σας απαντούσα; Προσπαθούσα να μη σας ακούω!».

Δραστηριότητες

1. Ακούστε τα τραγούδια: «Μικρό παιδί σαν ήμουνα» και «ο φιλομαθής φτωχός». Συζητήστε στην τάξη: ποιο είναι το βασικό θέμα των δύο τραγουδιών; Τι θέλει ο ήρωας του τραγουδιού και τι τον δυσκολεύει; Ακούστε το τραγούδι «τα παιδιά κρατάν τον ήλιο». Τα συναισθήματα που σας προκαλεί είναι ίδια με αυτά που σας προκάλεσαν τα δύο προηγούμενα τραγούδια; Σε τι άλλο διαφέρει;
2. Γράψτε μια προσευχή για τα παιδιά του Κόσμου που περνούν δύσκολες ώρες. Στολίστε την με ζωγραφιές και κρεμάστε την στην τάξη.
3. Άκουσε τον δάσκαλο ή τη δασκάλα σου να διηγείται το παραμύθι του Διψασμένου Κότσυφα. Ποιο σημείο προκάλεσε το ενδιαφέρον σου και γιατί; Τι θα έκανες αν βρισκόσουν εσύ στη θέση του κότσυφα και γιατί;

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4:

Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί

Με λίγα λόγια

Σε αυτή την ενότητα θα εντοπίσουμε τα στοιχεία της προσωπικότητάς μας που μας κάνουν ξεχωριστούς στις ομάδες στις οποίες ανήκουμε (οικογένεια, σχολείο κ.ά.), ενώ ταυτόχρονα θα μάθουμε να αναγνωρίζουμε τις ικανότητες και τα χαρίσματα των συμμαθητών μας και θα διαπιστώσουμε ότι όλοι συμπληρώνουμε ο ένας τον άλλο.

Θα μιλήσουμε για τη σημασία της γιορτής των Θεοφανίων για τους Χριστιανούς και θα δούμε το νόημα του Βαπτίσματος και του Χρίσματος καθώς και τελετές ενσωμάτωσης σε άλλες θρησκευτικές κοινότητες.

2. Αφηγήσεις από συναξάρια

Άγιος Γεώργιος

Ο Άγιος Γεώργιος γεννήθηκε στην Καππαδοκία της Μ. Ασίας στα χρόνια του αυτοκράτορα Διοκλητιανού. Ορφάνεψε μικρός από πατέρα. Η μητέρα του που ήταν χριστιανή τον ανέθρεψε με μεγάλη φροντίδα. Όταν μεγάλωσε, κατατάχτηκε στον στρατό και γρήγορα έφτασε στο αξίωμα του χιλίαρχου. Ως αξιωματικός ελευθέρωσε αιχμαλώτους και υπερασπίστηκε τους φτωχούς.

Κάποτε ο Γεώργιος διατάχτηκε να συλλάβει, να φυλακίσει και να βασανίσει χριστιανούς. Όμως αρνήθηκε και ομολόγησε με θάρρος τη δική του πίστη και την επιθυμία να μαρτυρήσει ο ίδιος για τον Χριστό. Έτσι άρχισαν για τον Γεώργιο μεγάλες ταλαιπωρίες και βασανιστήρια, που όμως τα υπέμεινε αδιαμαρτύρητα. Τελικά, μετά από διαταγή του ίδιου του αυτοκράτορα αποκεφαλίστηκε.

Αγία Αικατερίνη

Ἐζησε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, ήταν αρχοντοπούλα, όμορφη και πολύ μορφωμένη. Σύμφωνα με το συναξάρι της, πολύ νέα έγινε χριστιανή. Όταν ο αυτοκράτορας Μαξιμιανός με διάταγμα υποχρέωνε όλους τους πολίτες της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας να θυσιάσουν στα είδωλα, η Αικατερίνη αρνήθηκε. Ο ίδιος ο Μαξιμιανός ανέθεσε σε σπουδαίους ρήτορες να συζητήσουν μαζί της και την πείσουν για το λάθος της πίστης της. Η Αικατερίνη δεν λύγισε. Το αποτέλεσμα ήταν να γίνουν χριστιανοί οι ρήτορες. Όταν το έμαθε ο αυτοκράτορας οργίστηκε τόσο που διέταξε τη θανατική καταδίκη όλων. Η Αικατερίνη εκτελέστηκε, μετά από πολλές πιέσεις και βασανιστήρια με τον τροχό.

Το μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης στο Σινά

Τον 6ο αιώνα ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός έχτισε μοναστήρι στο Σινά προς τιμήν της Αγίας Αικατερίνης. Το μοναστήρι αυτό μέσα στους αιώνες αναδείχθηκε σε σημαντικό κέντρο της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού. Όταν οι Άραβες κατέκτησαν την περιοχή, ο ίδιος ο Μωάμεθ στη διαθήκη του, ζήτησε να το σεβαστούν και να μην το καταστρέψει κανείς. Μέχρι και σήμερα, οι Βεδουίνοι, μουσουλμάνοι έμποροι της περιοχής που ζουν δίπλα στο μοναστήρι, το σέβονται, το προστατεύουν και ζουν αρμονικά με τους μοναχούς.

Άγιος Δημήτριος

Το 300 μ.Χ. στη Θεσσαλονίκη, ζούσε ο Δημήτριος, αξιωματικός του ρωμαϊκού στρατού, γνωστός για την ευγενική του καταγωγή και το ήθος του. Ήταν ένας δίκαιος και τίμιος άνθρωπος που συνδύαζε τη σωφροσύνη με τη γενναιότητα του πολεμιστή. Ο καίσαρας

Μαξιμιανός, εκτιμώντας τα προσόντα του, τον έκανε στρατηγό στην περιφέρεια της Θεσσαλίας. Όταν ο Δημήτριος έγινε χριστιανός, άρχισε να διδάσκει σε όσους βρίσκονταν κοντά του τη χριστιανική πίστη. Μόλις το πληροφορήθηκε ο Μαξιμιανός ζήτησε να τον συλλάβουν. Ο Δημήτριος με θάρρος ομολόγησε την πίστη του και αμέσως φυλακίστηκε σε ένα υγρό και σκοτεινό υπόγειο λουτρό. Εκεί τον συνάντησε κρυφά ο καλός του φίλος Νέστορας, ο οποίος επρόκειτο να παλέψει με έναν θηριώδη παλαιστή, τον Λυαίο. Ο Δημήτριος του έδωσε την ευχή του. Πράγματι ο Νέστορας νίκησε τον γίγαντα και μπροστά σε όλους ομολόγησε ότι άντλησε τη δύναμή του από την πίστη του στον Χριστό. Ο Μαξιμιανός διέταξε αμέσως να αποκεφαλιστεί. Όταν μάλιστα πληροφορήθηκε τη βοήθεια του Δημητρίου, διέταξε αμέσως να σκοτώσουν και τον Δημήτριο, τρυπώντας τον με λόγχες.

Οι χριστιανοί έθαψαν το σώμα του στην υγρή φυλακή όπου μαρτύρησε. Ο Άγιος Δημήτριος είναι ο πολιούχος άγιος της Θεσσαλονίκης.

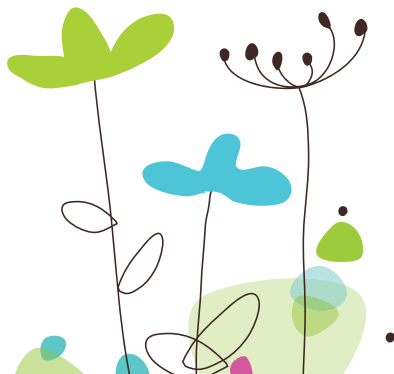
Ο ναός του Αγίου Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη

Πρωτοχτίστηκε το 413, με έξοδα του Λεοντίου, ενός από τους στρατηγούς του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Στην περίοδο της τουρκοκρατίας, μετατράπηκε σε τζαμί. Στον ναό φυλάσσονται τα ιερά λείψανα του αγίου. Μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης (1912), έγινε και πάλι ένα από τα μεγαλύτερα προσκυνήματα των Βαλκανίων.

Επί Καίσαρος Γαλερίου Μαξιμιανού του Σεβαστού
νομισματοκοπέιο, ανάκτορα κι απίδες στην πόλη
αίμα σ' ένα λουτρό θα χυθεί
κάποιου Ρωμαίου αξιωματικού Δημητρίου
μύρο θ' αχνίσει
την πόλη να ευωδιάσει
που 'μελλε να της γίνει
σωτήρας, υπέρμαχος και φίλος.

Μωυσής, Μοναχός Αγιορείτης,
Αρχές Δ' αιώνα μ.Χ.

3. Με τα διαφορετικά μας χαρίσματα συμπληρώνουμε ο ένας τον άλλον

Είναι μια τάξη με παιδιά. Πολλά παιδιά. Ο Σταμάτης παίζει φλογέρα. Ο κόσμος γι' αυτόν είναι φτιαγμένος από ήχους. Όλοι θαυμάζουν τον Σταμάτη. Μα εκείνος θαυμάζει τον Αλέκο που τρέχει σαν σίφουνας κι έρχεται πρώτος στα αγωνίσματα. Ο Αλέκος πάλι, θαυμάζει τη Στέλλα, που όταν χορεύει καλαματιανό, τσάμικο, σούστα είναι να την καμαρώνεις. Μα και η Στέλλα με τη σειρά της θαυμάζει την Αργυρώ, που ζωγραφίζει κάτι τοπία μαγευτικά, χαίρεσαι να τα βλέπεις!

Είναι μια τάξη με παιδιά. Και είναι όλα προικισμένα με χαρίσματα. Κι ας μη φαίνονται πολλές φορές. Να, όπως η Αγνή, που από μια πρώτη ματιά νομίζεις πως δεν έχει κανένα κι έχει το πιο σπουδαίο: μια χρυσή καρδιά που τους χωράει όλους!

Είναι μια τάξη με παιδιά. Είναι ο κόσμος όλος. Χαίρονται τα χαρίσματα των άλλων και τα δικά τους. Όλα δώρα του Θεού· και τα μοιράζονται μεταξύ τους.

Δραστηριότητα

1. Και στην τάξη σας κάθε παιδί έχει τα χαρίσματά του. Να γράψετε σε ένα χαρτί ένα χάρισμά σας και να το δώσετε στον διπλανό σας. Στη συνέχεια ο κάθε μαθητής ανακοινώνει στην τάξη αυτό που γράφει το χαρτί που πήρε. Μπορείτε να συγκεντρώσετε στον πίνακα ανακοινώσεων τα χαρτιά για όλα τα παιδιά.

Αναγνωρίζουμε τα χαρίσματά μας

Μια μέρα όλα τα πράγματα του σπιτιού πληροφόρησαν τη γάτα τη Μόζα ότι δεν βλέπει, όχι γιατί είναι σκοτεινά, αλλά γιατί είναι τυφλή. Κι εκεί που άρχισε να φοβάται ότι δεν θα μπορούσε να ζήσει μ' αυτό που της έλειπε, κατάλαβε ότι είχε κάτι περισσότερο από τους άλλους: Άκουγε τον παραμικρό ήχο και αισθανόταν τα πάντα γύρω της. Όλα τα «έβλεπε» με τα αυτιά της και τις αισθήσεις της. Έμαθε να ζει με τις δυσκολίες της και να βρίσκει τρόπους να κάνει τα πράγματα καλύτερα, όπως κάνουν όλοι. Άλλωστε, από τη στιγμή που μίλησε με τα πράγματα του σπιτιού απέκτησε τόσους φίλους και βοηθούς που ήταν πια πολύ ευτυχισμένη!

Ι. Σταματοπούλου, Μία μαγική νύχτα
(από τη σειρά: Μόζα η γάτα)

4. Αποδεχόμαστε το διαφορετικό

Το ραγισμένο δοχείο (λαϊκό κινέζικο παραμύθι)

Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν ένας υπηρέτης που δούλευε σ' ένα πλούσιο σπίτι. Μία από τις καθημερινές του υποχρεώσεις ήταν να φέρνει νερό από την πηγή. Για να το κάνει αυτό, είχε δύο δοχεία κρεμασμένα στις άκρες ενός χοντρού ξύλου, που το έβαζε στους ώμους του. Το ένα από τα δύο δοχεία είχε ένα ράγισμα και, μέχρι ο υπηρέτης να φτάσει στο σπίτι, η μισή ποσότητα του νερού χυνόταν κατά τη διαδρομή. Το άλλο όμως ήταν ακέραιο, κι έτσι κατάφερνε να μεταφέρει πάντα όλο το νερό χωρίς να το χύνει.

Αυτό γινόταν καθημερινά για δύο ολόκληρα χρόνια. Έτσι ο υπηρέτης μετέφερε μόνο ενάμισι δοχείο νερού στο σπίτι. Το ακέραιο δοχείο ήταν πολύ περήφανο για την επιτυχία του, καθώς έφερνε σε πέρας την αποστολή του. Το ραγισμένο δοχείο όμως ντρεπόταν για την ατέλειά του και ήταν πολύ λυπημένο που μπορούσε να φέρνει σε πέρας μόνο το μισό του έργο. Μια μέρα πολύ πικραμένο για την αποτυχία του, το ραγισμένο δοχείο είπε στον υπηρέτη την ώρα που βρισκόταν δίπλα στο ποτάμι:

«Ντρέπομαι για τον εαυτό μου και θέλω να σου ζητήσω συγγνώμη».

«Γιατί;» ρώτησε ο υπηρέτης. «Για ποιο πράγμα ντρέπεσαι;»

«Αυτά τα δύο χρόνια κατάφερα να μεταφέρω μόνο το μισό από το φορτίο μου, γιατί το ράγισμα στο πλευρό μου κάνει το νερό να αδειάζει κατά τη διάρκεια της διαδρομής μέχρι το σπίτι του αφεντικού. Εξαιτίας της ατέλειάς μου αυτής, αναγκάζεσαι να κάνεις όλο αυτό τον κόπο χωρίς να ανταμείβεσαι όσο θα έπρεπε για τις προσπάθειές σου», είπε το δοχείο.

Ο νεροκουβαλητής λυπήθηκε για το γέρικο, ραγισμένο

δοχείο και με συμπόνια τού είπε: «Την ώρα που θα γυρίζουμε στο σπίτι, θέλω να προσέξεις τα όμορφα λουλούδια κατά μήκος του μονοπατιού».

Πραγματικά, καθώς ανέβαιναν τον λόγγο, τα γέρικο δοχείο παρατηρούσε τα αγριολούλουδα στη μια μεριά του μονοπατιού που τα ζέσταινε ο ήλιος κι αυτό του έδωσε λίγη χαρά. Στο τέλος της διαδρομής, όμως, ένιωσε πάλι άσχημα γιατί το μισό νερό είχε χυθεί, και για άλλη μια φορά ζήτησε συγνώμη από τον υπηρέτη. Τότε αυτός του είπε:

«Πρόσεξε ότι υπάρχουν λουλούδια μόνο στη μία μεριά του μονοπατιού και όχι στην άλλη; Αυτό συνέβη γιατί ήξερα πάντα την ατέλειά σου και φρόντισα να την αξιοποιήσω. Φύτεψα σπόρους λουλουδιών προς τη δική σου μεριά του μονοπατιού και κάθε μέρα επιστρέφοντας από το ποτάμι τα πότιζες χωρίς να το ξέρεις. Για δύο χρόνια λοιπόν, μάζευα αυτά τα όμορφα λουλούδια και στόλιζα το σπίτι του αφεντικού μας. Αν δεν είχες αυτό το ελάττωμα, το σπίτι δεν θα ήταν στολισμένο με τόση χάρη».

Δραστηριότητες

1. Τι σκέφτηκε ο υπηρέτης για το σπασμένο δοχείο; Πώς τον χαρακτηρίζετε;
2. Ζωγραφίστε το μονοπάτι με τα λουλούδια που περιγράφει η ιστορία.
3. Βρείτε και δείτε σε βίντεο την ιστορία που διαβάσατε.

5. Τα χαρίσματα στη ζωή της Εκκλησίας

Η παραβολή των ταλάντων

Κάποιος άνθρωπος φεύγοντας για ταξίδι κάλεσε αυτούς που εργάζονταν γι' αυτόν και τους εμπιστεύτηκε την περιουσία του. Στον έναν έδωσε πέντε τάλαντα, στον άλλον δύο, σε άλλον ένα, στον καθένα ανάλογα με την ικανότητά του. Έπειτα έφυγε για το ταξίδι του.

Αυτός που πήρε τα πέντε τάλαντα, τα εκμεταλλεύτηκε και κατάφερε να κερδίσει άλλα πέντε. Κι αυτός που πήρε τα δύο κέρδισε επίσης άλλα δύο. Εκείνος που πήρε το ένα πήγε και έσκαψε στη γη και το έκρυψε εκεί.

Όταν μετά από πολύ καιρό, επέστρεψε ο κύριός τους από το ταξίδι παρουσιάστηκαν μπροστά του. Εκείνος που είχε πάρει τα πέντε του είπε: «Κύριε μου, κέρδισα άλλα πέντε με όσα μου εμπιστεύτηκες!». «Μπράβο, είσαι καλός και άξιος!», του είπε ο κύριος, «γι' αυτό και θα σου εμπιστευτώ και μεγαλύτερες υποθέσεις! Έλα να γιορτάσεις μαζί μου».

Παρουσιάστηκε και ο άλλος με τα δύο και είπε: «Κύριε μου εμπιστεύτηκες δύο, κοίτα, κέρδισα άλλα δύο!». «Μπράβο, είσαι καλός και άξιος!», του είπε ο κύριος, «γι' αυτό και θα σου εμπιστευτώ και μεγαλύτερες υποθέσεις! Έλα κι εσύ να γιορτάσεις μαζί μου».

Παρουσιάστηκε κι εκείνος που είχε πάρει το ένα τάλαντο και είπε: «Κύριε, ήξερα πως είσαι σκληρός άνθρωπος. Γι' αυτό φοβήθηκα και φύλαξα το τάλαντό σου στη γη. Να τα λεφτά σου». «Είσαι κακός και οκνηρός», αποκρίθηκε ο κύριος. «Αν ήξερες πως είμαι σκληρός έπρεπε να βάλεις τα χρήματά μου στην τράπεζα, έτσι όταν γύριζα να έπαιρνα τόκο. Πάρτε του, λοιπόν, το τάλαντο και δώστε το σ' αυτόν που έχει τα δέκα. Γιατί σε καθέναν που έχει θα του δοθεί με το παραπάνω, ενώ απ' όποιον δεν έχει θα του πάρουν και τα λίγα που έχει».

Ματθαίος 25, 14-30

Τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος

Έρχομαι τώρα στα χαρίσματα που χορηγεί το Άγιο Πνεύμα... κανείς δεν μπορεί να πει: «ο Ιησούς είναι ο Κύριος», παρά μόνο με τη φώτιση του Αγίου Πνεύματος. Υπάρχουν διάφορα είδη χαρισμάτων, αλλά είναι ένα και το ίδιο Πνεύμα που τα χορηγεί· υπάρχουν διάφορα είδη διακονιών, αλλά η ανάθεσή τους προέρχεται από ένα και τον ίδιο Κύριο· και υπάρχουν διάφορα είδη δραστηριοτήτων, αλλά είναι ο ίδιος Θεός που τις θέτει σε ενέργεια όλες σε όλους. Στον καθένα δωρίζεται η φανέρωση του Αγίου Πνεύματος για το συμφέρον όλων. Στον ένα το Πνεύμα δίνει το χάρισμα να μιλάει με θεία σοφία, σ' έναν άλλο το ίδιο Πνεύμα δίνει το χάρισμα να μιλάει με θεία γνώση. Σε άλλον το ίδιο Πνεύμα δίνει ξεχωριστή δύναμη πίστεως, σε άλλον το ίδιο αυτό Πνεύμα δίνει τη δύναμη της θεραπείας ασθενειών. Σε άλλον το Πνεύμα δίνει τη δύναμη να κάνει θαύματα, σ' έναν άλλο, το

δώρο να μεταβιβάζει μηνύματα από τον Θεό. Σε άλλον, το δώρο να διακρίνει τα ψεύτικα πνεύματα από το αληθινό Πνεύμα, σε άλλον τη δυνατότητα να λαλεί διάφορα είδη γλωσσών, και σε άλλον την ικανότητα να εξηγεί αυτές τις γλώσσες. Και όλα αυτά είναι ενέργειες ενός και του αυτού Πνεύματος, που χορηγεί τα χαρίσματα όπως αυτό θέλει στον καθένα χωριστά.

Ένα σώμα με πολλά μέλη

Ο Χριστός μοιάζει με το σώμα, που ενώ είναι ένα, έχει πολλά μέλη· και όλα τα μέλη του ενός σώματος, αν και είναι πολλά, αποτελούν ένα σώμα. Κι εμείς όλοι, είτε Ιουδαίοι είτε μη Ιουδαίοι, είτε δούλοι είτε ελεύθεροι, γίναμε με το βάπτισμα δια του ενός Πνεύματος ένα σώμα, και όλοι ποτιστήκαμε από ένα και το αυτό Πνεύμα.

Γιατί, βέβαια, το σώμα δεν αποτελείται από ένα μέλος αλλά από πολλά. Αν έλεγε το πόδι: «Εγώ δεν είμαι χέρι, άρα δεν ανήκω στο σώμα», θα έπαυε μολαταύτα να ανήκει στο σώμα; Κι αν έλεγε το αυτί: «Εγώ δεν είμαι μάτι, άρα δεν ανήκω στο σώμα», θα έπαυε μολαταύτα να ανήκει στο σώμα; Αν όλο το σώμα δεν ήταν παρά ένα μάτι, πώς θα μπορούσε κανείς ν' ακούσει; Αν όλο το σώμα δεν ήταν παρά ένα αυτί, πώς θα μπορούσαμε να οσφρανθούμε; Ο Θεός όμως τοποθέτησε στο σώμα το καθένα από τα μέλη όπως αυτός θέλησε. Αν όλα ήταν ένα μονάχα μέλος, θα υπήρχε πουθενά το σώμα; Ενώ τώρα υπάρχουν πολλά μέλη, αλλά ένα μόνο σώμα. Και δεν μπορεί να πει το μάτι στο χέρι: «Εγώ δεν έχω την ανάγκη σου», ούτε το κεφάλι στα πόδια: «Δεν σας χρειάζομαι». Αντίθετα, τα μέλη του σώματος που φαίνονται να είναι τα πιο αδύναμα, αυτά είναι τα πιο αναγκαία· κι

εκείνα τα μέλη του σώματος που τα έχουμε σε λιγότερη υπόληψη, αυτά τα περιποιούμαστε περισσότερο· και τα άλλα, που δεν είναι παρουσιάσιμα, τα περιβάλλουμε με περισσή φροντίδα, που δεν τη χρειάζονται τα άλλα, τα παρουσιάσιμα μέλη. Ο Θεός συναρμολόγησε το σώμα δίνοντας μεγαλύτερη τιμή στα μέλη εκείνα που υστερούν. Έτσι ώστε να μην υπάρχει πόλεμος μέσα στο σώμα, αλλά τα μέλη να φροντίζουν το ένα το άλλο. Πραγματικά, όταν υποφέρει ένα μέλος, συμπάσχουν όλα τα υπόλοιπα μέλη· κι όταν τιμάται ένα μέλος, χαίρονται μαζί του όλα τα υπόλοιπα μέλη. Εσείς όλοι μαζί αποτελείτε το σώμα του Χριστού, και είστε μέλη του, ο καθένας σας χωριστά.

Α' Κορινθίους 12

Δραστηριότητα

1. Όλοι οι άνθρωποι, λοιπόν, έχουν χαρίσματα και είναι ξεχωριστοί. Μέσα σε μια ομάδα καθένας έχει σημαντικό ρόλο και είναι απαραίτητος. Παίξτε την παρακάτω σκυταλοδρομία. Θα χρειαστείτε ένα μπαλόνι για κάθε παιδί.
 - Χωριστείτε σε δύο ομάδες.
 - Κάντε δύο σειρές, το ένα παιδί πίσω από το άλλο.
 - Κάθε παιδί φουσκώνει το μπαλόνι του και το στηρίζει στο στήθος του.
 - Πηγαίνετε προς το τέρμα χωρίς να σας πέσει

το μπαλόνι. Αν πέσει ένα μπαλόνι, η ομάδα ξεκινάει πάλι από την αρχή! Απαγορεύεται να κρατήσετε το μπαλόνι με το χέρι! Παίζετε δίκαια. Έτσι θα χαρείτε και πιο πολύ τη νίκη...

- Νικήτρια είναι η ομάδα που θα καταφέρει να φτάσει πρώτη στην τερματισμό.

6. Μια γιορτή γεμάτη φως: Θεοφάνια

Από την Καινή Διαθήκη:

«Να, ο αμνός του Θεού!»

Μια μέρα ήρθε ο Ιησούς στον Ιορδάνη. Ο Ιωάννης βλέποντας τον Ιησού να έρχεται προς το μέρος του λέει: «Αυτός είναι ο αμνός του Θεού, που παίρνει την αμαρτία πάνω από τους ανθρώπους!».

Ιωάννης 1, 29

«Εσύ είσαι ο αγαπημένος μου Υιός»

Μάρκος 1, 11

Η Βάπτιση του Ιησού

Ο Ιησούς ήθελε να βαφτιστεί από τον Ιωάννη. Ο Ιωάννης όμως δεν δεχόταν να τον βαφτίσει και έλεγε: «Εγώ έχω ανάγκη να βαφτιστώ από σένα, κι έρχεσαι εσύ σ' εμένα;». Ο Ιησούς όμως του απάντησε: «Έτσι το θέλει ο Θεός». Τότε ο Ιωάννης υποχώρησε και τον βάφτισε.

Όταν ο Ιησούς βγήκε από το νερό, άνοιξαν γι' αυτόν οι ουρανοί. Και είδε το Πνεύμα του Θεού σαν περιστέρι να κατεβαίνει και να έρχεται πάνω του. Ακούστηκε τότε μια φωνή από τα ουράνια που έλεγε: «Αυτός είναι ο αγαπημένος μου Υιός. Αυτός είναι ο εκλεκτός μου».

Ματθαίος 3, 13-17

Από την εικονογραφία

Διαβάζουμε την εικόνα της Βάπτισης

1

ΧΕΡΙ ΤΟΥ
ΘΕΟΥ

2

ΑΓΙΟ
ΠΝΕΥΜΑ
ΣΑΝ ΠΕΡΙ-
ΣΤΕΡΙ

Μανουήλ Πανσέληνος, Η Βάπτιση του Χριστού, περίπου 1290, Άγιο Όρος, Πρωτάτο

Στην εικόνα της Βάπτισης, αυτό που ενδιαφέρει περισσότερο τον αγιογράφο είναι να δουν τα μάτια των ανθρώπων τον Τριαδικό Θεό. Έτσι, σε μια κάθετη «γραμμή» από τον ουρανό ως τη γη βλέπουμε το χέρι¹ του Θεού που ευλογεί, το Άγιο Πνεύμα σαν περιστέρι² και τον Ιησού που βαπτίζεται.

Στο κέντρο της εικόνας είναι ο Χριστός γυμνός, με ένα πανί δεμένο γύρω από τη μέση του. Δεν είναι βυθισμένος μέσα στον Ιορδάνη, που κυλά μέσα από τα

ψηλά βράχια, αλλά πάνω στα νερά του και τα ευλογεί με το δεξί του χέρι.

Στην όχθη απέναντί του, ο Ιωάννης ο Πρόδρομος τον βαπτίζει. Κοιτάζει προς τον ουρανό και βλέπει εκστατικός το Άγιο Πνεύμα, ενώ έχει το δεξί του χέρι του στο κεφάλι του Χριστού. Το άλλο χέρι του, προβάλλει από τον μανδύα του με μια κίνηση προσευχής.

Στην άλλη όχθη βλέπουμε αγγέλους, που στέκονται να περιμένουν να υποδεχτούν τον Χριστό. Τα χέρια τους, καλυμμένα με τα ενδύματά τους, δείχνουν τον μεγάλο σεβασμό σ' αυτό που γίνεται. Ένας από τους αγγέλους κοιτάζει με δέος προς τον ουρανό.

Μέσα στον ποταμό, εικονίζονται δύο συμβολικές μορφές: η πρώτη, ενός γέρου καβάλα σε δύο δελφίνια συμβολίζει τον Ιορδάνη ποταμό που «στράφηκε πίσω»· τα νερά του δηλαδή πήγαν ανάποδα και γύρισαν προς την πηγή τους επειδή ταραχτήκαν όταν μπήκε μέσα τους ο Χριστός.

Η δεύτερη μορφή, μια ωραία κόρη με κόκκινο φόρεμα που ανεμίζει, είναι η θάλασσα που κι αυτή μπροστά στο μεγάλο μυστήριο «είδε και έφυγε».

Δραστηριότητα

1. Η εικόνα που βλέπετε, είναι του σπουδαίου ζωγράφου Δομήνικου Θεοτοκόπουλου (Ελ Γκρέκο). Συγκρίνετε τις δυο εικόνες (σελ. 145 και 147). Ποια κοινά στοιχεία βλέπετε και ποιες διαφορές;

Η γιορτή των Φώτων

Η Εκκλησία γιορτάζει τη γιορτή της Βάπτισης του Χριστού (των Θεοφανίων) στις 6 Ιανουαρίου. Στην Ελλάδα η γιορτή ονομάζεται και Φώτα, γιατί τότε βαφτίζονταν οι πρώτοι χριστιανοί κρατώντας αναμμένες λαμπάδες. Στις εκκλησίες ψάλλεται το τροπάριο:

Έν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου, Κύριε,
ή τῆς Τριάδος ἐφανερῶθη προσκύνησις·
τοῦ γὰρ γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει σοι
ἀγαπητόν σε υἱὸν ὀνομάζουσα,
καὶ τὸ πνεῦμα ἐν εἴδει περιστερᾶς
ἐβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές·
ὁ ἐπιφανεῖς Χριστὲ ὁ Θεός,
καὶ τὸν κόσμον φωτίσας δόξα σοι.

Δηλαδή:

Όταν βαπτίζοσουν στον Ιορδάνη, Κύριε,
τότε έγινε η αποκάλυψη του μυστηρίου της Αγίας
Τριάδος.

Γιατί καθώς βαφτιζόσουν, η φωνή του Πατέρα Σου
ακούστηκε να μαρτυρά για Σένα
και να λέει πως είσαι ο αγαπημένος Του Γιος.
Και το Άγιο Πνεύμα σαν περιστέρι
βεβαίωνε την ίδια ώρα την αλήθεια όσων λέγονταν.
Εσύ που φανερώθηκες στον Ιορδάνη, Χριστέ ο Θεός μας,
και φώτισες τον κόσμο, ας είσαι δοξασμένος!

Έθιμα των Θεοφανίων στον τόπο μας

Αγιασμός των σπιτιών, Αγιασμός των υδάτων, το «πιάσιμο» του Σταυρού

Ο ιερέας την παραμονή της γιορτής περνάει από τα σπίτια για να τα αγιάσει. Την άλλη μέρα μετά τη Θεία Λειτουργία, γίνεται η Ακολουθία του Μεγάλου Αγιασμού, συνήθως έξω από τον ναό ή κοντά στη θάλασσα, στα ποτάμια ή στις λίμνες. Ο παπάς βυθίζει στο νερό τρεις φορές τον Σταυρό ψάλλοντας «Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου, Κύριε...». Οι πιστοί αφήνουν περιστέρια να πετάξουν στον ουρανό. Οι νέοι πέφτουν στο νερό και αγωνίζονται ποιος θα πιάσει τον Σταυρό. Γύρω-γύρω οι βάρκες σημαιοστολισμένες. Οι καμπάνες χτυπούν χαρμόсуна, ενώ ηχούν οι σειρήνες των πλοίων.

Όλοι οι πιστοί πίνουν με ευλάβεια από τον αγιασμό, συμβολικά με τρεις γουλιές, και ραντίζουν μ' αυτόν τα σπίτια, τα δέντρα, τα χωράφια και τα ζώα τους.

Στην περιοχή της Ερμιόνης έχουμε το έθιμο του «γιάλα-γιάλα», όπου την παραμονή των Φώτων οι νέοι,

κυρίως αυτοί που θα καταταγούν στον στρατό, στολίζουν τις βάρκες στο λιμάνι με κλαδιά από φοίνικες. Τη νύχτα φορώντας παραδοσιακές στολές τραγουδούν και περνούν σπίτι - σπίτι δεχόμενοι κεράσματα, φτάνοντας το πρωί στο λιμάνι όπου ανεβαίνουν στις στολισμένες βάρκες και τις κουνούν με δύναμη συνεχίζοντας το τραγούδι «γιάλα-γιάλα» μέχρι να γίνει ο καθαγιασμός των υδάτων, με την κατάδυση του Σταυρού και την εικόνα της Θεοτόκου στη θάλασσα που θα βουτήξουν για να τα πιάσουν.

Στην κωμόπολη της Νέας Κίου, λίγα χιλιόμετρα από το Ναύπλιο, που αποτελεί ιστορική συνέχεια της Κίου της Μικράς Ασίας, αναβιώνουν Μικρασιατικά έθιμα από την Κίο, με ρίψη του νεότερου καπετάνιου στη θάλασσα και τον πυροβολισμό των γκαζοτενεκέδων.

Τα κάλαντα των Φώτων

«Κάλαντα», Νικηφόρος Λύτρας

Την παραμονή των Φώτων πολλά παιδιά πηγαίνουν από σπίτι σε σπίτι λέγοντας τα κάλαντα:

Σήμερα τα Φώτα κι ο φωτισμός
η χαρά μεγάλη κι ο αγιασμός
Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό
κάθετ' η κυρά μας, η Παναγιά,
όργανο βαστάει, κεριά κρατεί
και τον Άη Γιάννη παρακαλεί
«Άη Γιάννη αφέντη και βαπτιστή,
βάπτισε κι εμένα Θεού παιδί,
Ν' ανεβώ επάνω στον ουρανό
να μαζέψω ρόδα και λίβανο»

Καλημέρα, καλημέρα,
καλή σου μέρα αφέντη με την κυρά.

Δραστηριότητες

1. Ακούστε στην τάξη το τροπάριο «Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε» και κάλαντα των Φώτων από διάφορες περιοχές της Ελλάδας.
2. Βρείτε και από τη δική σας περιοχή, κάλαντα για τη γιορτή των Θεοφανίων.

Το «πλύσιμο» των εικόνων / η απομάκρυνση κάθε κακού

Οι κάτοικοι στα παραλιακά μέρη, μετά τον αγιασμό, ξεπλένουν τα γεωργικά τους εργαλεία στη θάλασσα. Αλλού ραντίζουν με αγιασμό τα ζώα τους και δοκιμάζουν για πρώτη φορά το καινούργιο τους κρασί.

Σε άλλα μέρη, μετά τον Μεγάλο Αγιασμό οι πιστοί επιστρέφουν στον ναό και ο παπάς μοιράζει σε όλους ψωμί, τυρί, κρασί και λίγο κρέας και τρώνε όλοι μαζί.

Επίσης, σε πολλά μέρη πηγαίνουν στα χωράφια και τα ξωκλήσια που είναι γύρω από το χωριό, κρατώντας εικόνες και ψάλλοντας ύμνους των Θεοφανίων.

Τα παλιά χρόνια πίστευαν ότι με τον αγιασμό των νερών χάνονται οι καλλικάντζαροι και σκορπίζεται κάθε κακό.

7. Ένα παιδί βαπτίζεται

Η μέρα της βάφτισης ενός παιδιού είναι μια μέρα χαράς για όλους. Απ' τη στιγμή που θα βρεθούμε στον ναό, βλέπουμε γελαστά και χαρούμενα πρόσωπα. Ο πρωταγωνιστής της ημέρας, το παιδάκι που θα βαφτιστεί, συγκεντρώνει τις ευχές όλων.

Όταν αρχίζει το Μυστήριο του Βαπτίσματος, ο ιερέας στέκεται με τον νονό και το παιδί κοντά στην είσοδο της εκκλησίας και διαβάσει ευχές για το μωρό. Στη συνέχεια, ο νονός απαγγέλλει το «Πιστεύω», καθώς το μικρό παιδάκι δεν μπορεί να το πει μόνο του.

Στη συνέχεια, πηγαίνουν όλοι στη μέση του ναού γύρω από την κολυμβήθρα. Ο ιερέας ευλογεί το νερό, κάνοντας το σημείο του σταυρού τρεις φορές. Ευλογεί και το λάδι και μετά αλείφει όλο το σώμα του μωρού. Έπειτα δίνει λάδι στον νονό να το αλείψει κι εκείνος. Αυτό θυμίζει την προετοιμασία των αθλητών για τους

αγώνες πάλης. Δηλαδή και την προετοιμασία του μικρού παιδιού για τον αγώνα της ζωής.

Μετά από αυτό, ο ιερέας σηκώνει το παιδί ψηλά πάνω από την κολυμβήθρα και το βυθίζει τρεις φορές στο νερό ψάλλοντας «βαφτίζεται ο δούλος (ή η δούλη) του Θεού Εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος».

Μετά ακουμπά το μωρό στην αγκαλιά του νονού πάνω σε ένα λευκό σεντονάκι.

Τότε, ξεκινάει και το Μυστήριο του Χρίσματος, με το οποίο προσφέρονται στο παιδάκι τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος. Ο ιερέας σταυρώνει με Άγιο Μύρο το μέτωπο, το στήθος, τα χέρια και τα πόδια του παιδιού λέγοντας σύντομες προσευχές. Ύστερα, με ένα ψαλιδάκι κόβει μικρές τούφες από τα μαλλιά του. Αυτό σημαίνει την αφιέρωση του παιδιού στον Θεό. Μετά ντύνουν το παιδάκι με λευκά ρούχα και ο νονός του φοράει ένα χρυσό σταυρουδάκι.

Ο ιερέας με τον νονό και τους γονείς και αναμμένη λαμπάδα που συνήθως την κρατάει κάποιος παιδί, κάνει κύκλο γύρω από την κολυμβήθρα ψάλλοντας: «Όσοι εις Χριστόν εβαπτίσθητε, Χριστόν ενεδύσασθε», δηλαδή «όσοι βαφτιστήκατε στο όνομα του Χριστού, στολιστήκατε με τη χάρη του». Τα λευκά ρούχα που φοράει το παιδάκι και η λαμπάδα συμβολίζουν τη χαρά και το φως που παίρνει ο νέος χριστιανός με το βάπτισμα.

Στο τέλος, όλοι –συγγενείς και φίλοι– παίρνουν μπομπονιέρα και γλυκό και εύχονται στο βαφτισμένο παιδάκι και στους γονείς του «να σας ζήσει!», ενώ στον νονό εύχονται «πάντα άξιος!» Από τώρα και μετά, το μωράκι γίνεται χριστιανός και μπαίνει στη μεγάλη οικογένεια της Εκκλησίας.

Δραστηριότητα

1. Οι φωτογραφίες που βλέπετε, δείχνουν βαπτίσεις στην Κορέα (σελ. 153/78) και στην Αφρική (σελ. 155/79). Συγκρίνετέ τις με τις φωτογραφίες που ίσως έχετε στο σπίτι, από τη βάφτιση ενός γνωστού σας παιδιού.

Βάπτισμα και Χρίσμα των Καθολικών

Και οι καθολικοί βαφτίζουν τα παιδιά όταν είναι μωράκια. Όμως δεν τελείται ταυτόχρονα και το Μυστήριο του Χρίσματος. Αυτό γίνεται όταν τα παιδιά είναι περίπου 10-14 ετών και είναι σε θέση να καταλάβουν όσα γίνονται.

Επίσης, ο ιερέας δεν βυθίζει το παιδάκι στο νερό της κολυμβήθρας, αλλά ρίχνει λίγο στο κεφαλάκι του.

Βάπτισμα των Προτεσταντών

Οι Προτεστάντες δεν δέχονται τον νηπιοβαπτισμό, το βάπτισμα δηλαδή σε βρεφική ή παιδική ηλικία. Πιστεύουν πως η βάπτισμα αποτελεί μια δημόσια ομολογία πίστης στον Θεό, που μπορεί και πρέπει να την κάνει ένας άνθρωπος που είναι αρκετά μεγάλος για να κατανοεί τι πιστεύει.

8. Ενσωμάτωση στην κοινότητα

Τελετές ενηλικίωσης στον Ιουδαϊσμό

Η ενσωμάτωση στην εβραϊκή κοινότητα γίνεται με μία επίσημη και χαρούμενη τελετή που καλείται Μπαρ Μιτσβά για τα αγόρια και Μπατ Μιτσβά για τα κορίτσια.

Είναι η εβραϊκή τελετή ενηλικίωσης.

Τα αγόρια, όταν συμπληρώσουν τα 13 χρόνια και τα κορίτσια τα 12 χρόνια αναλαμβάνουν πλέον την ευθύνη των πράξεών τους ενώπιον του Θεού και της κοινότητας. Γίνονται υπόλογοι (έχουν την ευθύνη και δίνουν λόγο) γι' αυτές τις πράξεις. Ενώ, δηλαδή, πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής οι γονείς έχουν την ευθύνη για τις πράξεις του παιδιού, μετά την ημέρα αυτή τα αγόρια και τα κορίτσια φέρουν ακέραια την ευθύνη και ως προς την εφαρμογή του Νόμου και την εβραϊκή παράδοση και ως προς την ηθική ευθύνη των πράξεών τους. Από θρησκευτική σκοπιά, θεωρούνται πλέον μέλη της συναγωγής και μπορούν να αναλάβουν να κάνουν την προσευχή.

Η τελετή διεξάγεται στο πρώτο Σαμπάτ (Σάββατο) μετά τα δέκατα τρίτα γενέθλια των αγοριών και τα δωδέκατα των κοριτσιών.

Τελετές ενηλικίωσης των Μουσουλμάνων

Για τα αγόρια:

Η τελετή με την οποία το αγόρι θεωρείται ότι είναι μουσουλμάνος είναι η τελετή της περιτομής (σουνέτ). Γίνεται συνήθως Παρασκευή ή Σάββατο απόγευμα. Την ημέρα της τελετής (όπου αυτό είναι δυνατόν) οι γονείς ντύνουν το παιδί με την παραδοσιακή στολή, το ανεβάζουν στο άλογο και το περιφέρουν στο χωριό με τη συνοδεία οργάνων για να επιδείξουν ότι πλέον γίνεται μουσουλμάνος. Η τελετή της περιτομής γίνεται πάντοτε με την παρουσία του Χότζα (του θρησκευτικού λειτουργού και πνευματικού δασκάλου της κοινότητας), που θα πει τη σχετική προσευχή για το παιδί, και του γιατρού. Συνήθως, η τελετή του Σουνέτ γίνεται για δύο ή και περισσότερα αγόρια ταυτόχρονα και συχνά τελείται παράλληλα με έναν γάμο.

Για τα κορίτσια:

Την ημέρα που γίνονται έξι μηνών, τελείται η τελετή της Χένας, για να τιμηθεί το γεγονός της γέννησης του κοριτσιού και το ότι στη συνέχεια θα ανατραφεί για να γίνει γυναίκα. Η χένα είναι χρωστική ουσία που παράγεται από ένα φυτό. Μια γυναίκα, ειδική σ' αυτό, βάζει στο χέρι ή στο πόδι του κοριτσιού κόκκινη χένα. Ύστερα οι γυναίκες που παραβρίσκονται τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια.

Ο Αγιασμός στο σχολείο μας,

Θρησκευτικά Γ΄ Δημοτικού, Ο Θεός στη ζωή μας, διδ.εν. 1, ΥΠ.Ε.Π.Θ.- Π.Ι., Αθήνα 2006

Πάτερ ημών στα Αγγλικά

ανάκληση 14/2/2017 από <http://www.catholicplanet.com/catholic/our.htm>

Ψαλμοί

ανάκληση 14/2/2017, από <http://www.perivolipanagias.blogspot.com/2015/02/50.html>

Πάτερ ημών στα Τούρκικα

ανάκληση 14/2/2017 από <http://www.imth.gr>

Ποτάμι

ανάκληση 17/2/2017, από <http://www.yiotalessons-worldpress.com>

Επτάφωτη λυχνία

ανάκληση 17/2/2017, από <http://www.wikipedia.gr>

Στίχοι από το Κοράνι

ανάκληση 17/2/2017, από <http://www.slideshare.net>

Παναγία η Παραμυθία

<http://stamatis-skliris.gr/>

«Μητέρα και παιδί», G. Klimt

<https://gr.pinterest.com/emilywphoto/mother-child-art/>

«Μητρική στοργή» Γ. Ιακωβίδης

<https://el.wikipedia.org>

«Μητέρα, παιδιά και πορτοκάλι» Π. Πικάσο

www.pinterest.com

«Παναγία η Γλυκοφιλούσα», Φ. Κόντογλου

<http://www.orthodoxos.com.gr/phpBB3/viewtopic.php?t=1618>

«Γυναίκα με μωρό», A. Modigliani

<https://www.wikiart.org/en/amedeo-modigliani/gypsy-woman-with-a-baby-1919>

Μητέρα με μωρό

www.pinterest.com

Ιωακείμ και Άννα

misha.pblogs.gr

Γέννηση Θεοτόκου

fdathanasiou.wordpress.com

Ευαγγελισμός

«ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ» ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

Παναγία Εκατονταπυλιανή

mazimagazine.gr

Εικόνες της Παναγίας από όλο τον κόσμο

www.wga.hu

Παναγία Σουμελά

Υλικό ΙΕΠ

Παναγία Βλαχέρνα

Υλικό ΙΕΠ

Κοίμηση Θεοτόκου

www.saint.gr

Η μητέρα του Χριστού στο Κοράνιο

http://authoringtools2011.blogspot.gr/2016/08/blog-post_63.html

Αφίετε τα παιδιά...

<http://romanosthalassios.blogspot.gr/>

Αβραάμ και Ισαάκ

http://www.agioskosmas.gr/calendar.asp?cal_id=2712

Η φιλοξενία του Αβραάμ

http://aktines.blogspot.gr/2015/09/blog-post_33.html

Οι ισραηλίτες στην Αίγυπτο

http://www.fotolog.com/relatos_biblicos/45031637/

Η σωτηρία του Μωυσή (Ραφαήλ-16ος αιώνας)

http://alliotikathriskeytika.blogspot.gr/2012/02/blog-post_724.html

Φλεγόμενη βάτος

<https://www.pemptousia.gr/2011/07/theoptis-moisis-ke-theoptia/>

Φλεγόμενη βάτος

http://users.sch.gr/aiasgr/Eikonografia/Palaia_Diathikh/Mwushs_o_Theophs_3.htm

Φλεγόμενη βάτος

<https://www.pemptousia.gr/2011/07/theoptis-moisis-ke-theoptia/>

Η χρήση του Δαυίδ από το Σαμουήλ

<http://www.christies.com/lotfinder/Lot/francisco-antolinez-y-ochoa-c1645-c1700-david-1710583-details.aspx>

Ο Βασιλιάς Δαυίδ

<http://www.peripatitis.net/products/a1010-%CF%80-%CF%87-%CE%B4%CE%B1%CF%85%CE%AF%CE%B4/>

Δαυίδ και Γολιάθ

<http://www.garrisonpublishing.com/jed.shtml>

Δαυίδ και Γολιάθ

http://users.sch.gr/aiasgr/Biblos/Proswpa_Palaias_Diathikhs_1/Goliath.htm

Ο Βασιλιάς Δαυίδ

http://users.sch.gr/aiasgr/Eikonografia/Palaia_Diathikh/Profhths_David_2.htm

Ο Βασιλιάς Δαυίδ με τη λύρα του

<http://www.diakonima.gr/2013/12/25/>

Ο Ζαχαρίας, η Ελισσάβετ και ο μικρός Ιωάννης

<http://synaxipalaiiochoriou.blogspot.gr/2014/09/5.html>

Ο Ιωάννης ενήλικος

<http://www.kountouris.com.gr/>

Το γενέθλιο του Ιωάννη Πρόδρομου

<http://www.saint.gr/622/saint.aspx>

Οι επτά παίδες Μακαβαίοι

<http://poimin.gr/>

Τα εισόδια της Θεοτόκου, Kost' Markovych

<https://gr.pinterest.com/pin/332703491205261695/>

Ιωακείμ και Άννα, βαστάζουν τη μικρή Μαρία

<https://el.orthodoxwiki.org/>

Τα εισόδια της Θεοτόκου

http://synodoiporia.blogspot.gr/2012/11/blog-post_3252.html

Η αγία Ιουλίττα και ο άγιος Κήρυκος

<http://www.diakonima.gr/2009/07/15/>

Ο άγιος Μάμας

<https://www.sansimera.gr/biographies/943>

Παιδί με αμαξιδίο (φωτο)

<http://www.infokids.gr/to-pto-thematiko-parko-gia-atoma-me-ei/>

Μικρός δρομέας με τεχνητά μέλη

<https://gr.pinterest.com/pin/337558934546301228/>

Σχέδιο με παιδιά που χορεύουν

<http://www.healthweb.gr/2016/08/paidi-me-anapiria-sto-spitiko-mas/>

Παιδί μεταφέρει σάκκο μεγάλο

<https://in.pinterest.com/pin/301389400041379364/>

Παιδιά μεταφέρουν πέτρες

<http://paidikh-ergasia.weebly.com/sigmaupsilonnuepsilonpiepsiiotaepsilonsigma.html>

Παιδί που συλλέγει βαμβάκι

<https://gr.pinterest.com/compassionatee/child-labor-forced-labor-human-trafficking/>

Παιδί στο σιδηουργείο

<https://hamomilaki.blogspot.gr/2013/08/paidiki-ergasia-stolen-childhoods.html>

Οικογενειακή σύγκρουση

<http://www.boro.gr/37576/oikogeneiakes-sygkroyseis-pws-prepei-na-tis-xeirizomaste>

«Δεν μπορώ να ακούω άλλο»

<http://www.anapnoes.gr/prosochi-sto-keno-metaxy-goneon-ke-pedion/>

Ο Μότσαρτ παιδί

<http://www.debop.gr/deBlog/paidi-stin-poli/15-lepta-meton-motsart>

Προσφυγόπουλα ασυνόδευτα σε κέντρο

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=424893>

Προσφυγόπουλα ασυνόδευτα

<http://www.cretalive.gr/world/sok-apo-biasmoys-prosfygoroylon-se-kataylismo>

Το κλάμα του μικρού πρόσφυγα

<http://tvxs.gr/news/ellada/dyo-mines%E2%80%A6ebdominta-eksi-ailan>

Ναός Αγίου Δημητρίου Θεσ/κης,

ανάκληση 17/2/2017, από <http://www.dogma.gr>

Παραβολή των ταλάντων

http://41dimotikoher.blogspot.gr/2013/04/blog-post_6360.html

Αγιασμός υδάτων,

ανάκληση 23/2/2017, από <http://www.ArcadiaPortal.gr>

Αγ. Δημήτριος,

ανάκληση 24/2/2017, από <http://www.Pentapostagma.gr>

Αγ. Γεώργιος,

ανάκληση 24/2/2017, από <http://www.el.wikipedia.gr>

Αγ. Αικατερίνη,

ανάκληση 24/2/2017, από <http://www.cosmopoliti.com>

Πεντηκοστή

[http://www.agioskosmas.gr/themata.](http://www.agioskosmas.gr/themata)

[asp?issue=76&artid=4870](http://www.agioskosmas.gr/themata.asp?issue=76&artid=4870)

Παιχνίδι με μπαλόνια

<https://sites.google.com/site/teamworkgames/>

Βάπτιση του Δομ. Θεοτοκόπουλου,

ανάκληση 24/2/2017, από <http://www.historical-museum.gr>

Περιεχόμενα

Θεματική Ενότητα 1:

Όταν οι άνθρωποι προσεύχονται 7

Θεματική Ενότητα 2:

Παναγία, η Μητέρα του Χριστού..... 35

Θεματική Ενότητα 3:

Σπουδαία «παιδιά»..... 83

Θεματική Ενότητα 4:

Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί..... 127

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.